

PROGRAMUL POLITIC

AL PARTIDULUI LIBERAL DEMOCRAT DIN MOLDOVA

1. Preambul

Partidul Liberal Democrat din Moldova este un partid de centru-dreapta, cu doctrină conservatoare europeană, conectat la realitățile din Republica Moldova, deschis pentru colaborarea cu exponenții curentelor politice dominante la nivel european.

Principalul nostru scop este renașterea Republicii Moldova prin crearea unui stat modern și prosper, realizarea unei societăți libere și solidare, în care fiecare cetățean să trăiască demn, să se bucure de libertăți și drepturi, să beneficieze de șanse pentru propria dezvoltare.

Noi am propus nou tip de formațiune politică, populară, care să ofere diversitate, deschidere, dialog și dinamism. Noi vrem să unim într-o acțiune comună toate energiile celor care aspiră la un alt fel de a face politică: cu onestitate și decență, cu capacitatea de a dezvolta în interiorul propriilor structuri dezbaterile de idei și competiția de programe. Partidul Liberal Democrat își propune să devină principalul promotor politic al depășirii decalajelor economice, sociale și de civilizație care despart încă Republica Moldova de Europa secolului XXI.

Noi aducem cu sine mesajul de speranță al unei noi generații politice, care trăiește eșecul formelor devenite nu numai tradiționale, ci și de rutină în acțiunea politică, eșecul politicianilor captivi ai acestor forme fără fond și înțelegem să ne asumăm un rol cardinal în revenirea la o direcție de acțiune capabilă să ofere rezultate concrete societății noastre.

PLDM este expresia voinței politice a noilor generații, care înțeleg politica ca pe un exercițiu al responsabilității și al slujirii țării. Demnitatea unei generații se apreciază după rolul pe care îl joacă în procesul de construcție a societății. Generația care a devenit matură în răstimpul ce s-a scurs de la Independență încoace, cu experiența acumulată în această perioadă de intense frământări, reprezintă promotoarea europenizării țării noastre. Moldova are nevoie de participarea tinerilor la viața politică, nu de prezența lor ca simpli spectatori în acest proces.

Partidul Liberal Democrat aduce Republicii Moldova soluția politică a procesului de renaștere și modernizare a țării, de refacere morală a societății moldovenești, de reșezare a societății în albia firească a dezvoltării democratice.

2. Valorile, principiile și obiectivele PLDM

2.1. Valorile și principiile

Valorile și principiile fundamentale de care se ghidează PLDM reprezintă un set complex de atitudini pe care membrii partidului le cred a fi determinate în activitatea politică, administrativă și chiar în comportamentul individual cotidian. Valorile se referă la libertate, egalitate, responsabilitate, individualism și solidaritate, care își găsesc expresia și în principii,

cum ar fi supremația legii, caracterul democratic al guvernării, performanța clasei politice, economia de piață liberă.

Libertatea este valoarea supremă în orice societate democratică și este convingerea PLDM că aceasta constituie dreptul natural inalienabil al oricărui individ și piatra de temelie a prosperității și progresului. Cetățenii Moldovei sînt născuți liberi și nici o guvernare nu poate fi considerată legitimă dacă încearcă să limiteze sau să submineze libertatea indivizilor.

Egalitatea reprezintă valoarea universală care pune în evidență atît șansele pe care le au cetățenii, cît și exercitarea libertății într-un mod similar, indiferent de condițiile individuale ce țin de rasă, sex, etnie sau religie. Responsabilitatea rezidă în conștientizarea limitelor pe care trebuie să le aibă libertatea, astfel încît aceasta să nu degenereze în subminarea valorilor colective pe care se bazează societatea. Responsabilitatea este în primul rînd una individuală și PLDM consideră că este necesară promovarea viziunii în cauză atît în cazul întregii clase politice, cît și în realizarea actului de guvernare.

Solidaritatea constituie esența naturii sociale a individului și asigurarea condiției umane. În societățile unde cetățenii își realizează aspirațiile individuale și profesionale la interfața între responsabilitate, individualism și solidaritate, se ajunge la formula socială care contribuie la modernizarea continuă a domeniului politic și social. Capitalul uman, sub formă de cultură civică, nu doar individuală, contribuie la maximizarea bunăstării generale.

Subsidiaritatea reprezintă baza pentru asigurarea autoguvernării la toate nivelele. Ori de cîte ori este posibil, oamenii trebuie lăsați să se autogverneze. În materie de guvernare, individul are prioritate în fața comunității locale, iar comunitatea locală, în fața statului. Statul trebuie să cedeze decizia către comunitati, iar comunitățile mai mari către cele mai mici, pentru ca acestea să își decidă viitorul pe baza resurselor și nevoilor locale.

PLDM se ghidează în activitatea sa politică de principiile care reprezintă fundamentul regimurilor politice occidentale și cadrul adecvat al perpetuării civilizației și anume: egalitatea, justiția și solidaritatea, dialogul social, economie de piață socială, protecția mediului, respectul pentru diversitatea culturală, pentru tradiție, familie și comunitate, deschiderea față de circuitele internaționale.

În problema identității lingvistice și etnice a cetățenilor Republicii Moldova, este convingerea fermă a PLDM că autoidentificarea etnică, lingvistică, religioasă sau de altă natură a persoanei reprezintă alegerea individuală și imixtiunea statului în acest proces este ilegală prin definiție. În același timp, statul poate stimula loialitatea față de cetățenia moldovenească în baza unei abordări ample, inclusive, însă fără a discrimina indivizii care manifestă o loialitate suplimentară față de statele vecine în mod particular, dat fiind faptul că pe parcursul istoriei s-au stabilit relații și identități complementare. În sens cetățenesc, toți locuitorii țării sînt moldoveni și construirea unui stat prosper, în cadrul Uniunii Europene, va fi în măsură să atenueze contradicțiile etnolingvistice existente. În același timp, libertatea de autoidentificare nu presupune și negarea unor adevăruri științifice, cum ar fi limba română vorbită pe teritoriul Republicii Moldova.

2.2. Obiectivele PLDM

Obiectivele PLDM sînt multiple și se referă atît la construcția partidului, cît și la rolul acestuia în viața politică a țării.

În plan intern, PLDM își propune să devină cel mai important partid pe scena politică, inclusiv prin edificarea unor structuri de partid viabile, unde dezbaterile reprezintă metoda cea mai sigură de implicare politică autentică și de utilizare a energiilor creatoare ale membrilor săi.

În contextul întregii societăți, PLDM va propune politici structurate pe principalele domenii ale vieții politice, economice și sociale. Participarea la viața politică impune o activitate constantă în ce privește elaborarea de soluții pentru crizele și provocările pe care le are de înfruntat societatea moldovenească și calitatea unui partid este determinată de capacitatea acestuia de a formula soluții în beneficiul cetățenilor într-un mod constant, nu doar în ajunul campaniilor electorale.

În sensul politicilor, eforturile PLDM sînt orientate spre atingerea următoarelor obiective strategice:

- Consolidarea regimului democratic, unde singura regulă de joc este concurența liberă și alternanța pașnică la putere, unde drepturile omului sînt respectate și protejate de lege, fără nici o excepție.
- Asigurarea unui nivel decent de bunăstare, o economie dezvoltată, competitivă pe plan regional și european, ce reprezintă un fapt absolut normal în contextul geografic în care se află Republica Moldova.
- Dezvoltarea durabilă a țării prin promovarea raționalității sociale ce îmbină în mod armonios cultura personală și cea civică, care este un bun public necesar pentru progres.
- Integrarea Republicii Moldova în spațiul european și euro-atlantic, revenind la civilizația europeană și în sensul valorilor împărtășite.
- Reunificarea țării prin intermediul activităților politice, economice și sociale, pornind de la prezumția că cetățenii de pe malul stîng al Nistrului sînt cetățeni ai Republicii Moldova, impuși în mod arbitrar să se supună unei grupări ce a monopolizat puterea, cu asistența statelor-terțe.

3. Reconstrucția Republicii Moldova și consolidarea statului de drept

3.1. Sistem politic democratic și funcțional

PLDM consideră că pentru edificarea unui sistem politic democratic și funcțional este necesară crearea instituțiilor puternice, care să dețină capacitățile necesare pentru elaborarea și implementarea politicilor publice adecvate în vederea protejării intereselor cetățenilor.

PLDM pledează pentru o reformă reală a administrației centrale și pentru eficientizarea ei în raport cu administrarea afacerilor publice. Pentru sporirea credibilității instituțiilor publice este necesară crearea unui sistem transparent al activității autorităților publice și îmbunătățirea comunicării, inclusiv prin intermediul consultării cetățenilor.

PLDM pledează pentru separația reală a puterilor în stat, în spiritul și litera prevederilor constituționale în acest domeniu. PLDM își anunță opoziția față de orice tentativă de monopolizare a puterii în stat.

PLDM crede că Republica Moldova are nevoie de o clasă politică responsabilă, iar responsabilizarea clasei politice poate fi realizată prin aplicarea sistemului electoral mixt, ceea ce înseamnă că jumătate dintre deputați vor fi aleși pe liste de partid, iar jumătate – pe circumscripții electorale.

Pentru refacerea morală a societății, PLDM pledează pentru adoptarea unei legi prin care să se interzică accesul la funcțiile publice tuturor celor care în perioada guvernării comuniste (instalate

în 2001) au emis și executat ordine ilegale, de pe urma cărora au avut de suferit cetățeni nevinovați.

PLDM își face publică intenția de a colabora cu toate forțele de orientare democratică, cu excepția partidelor de orientare nazistă, comunistă, xenofobă, șovină și antisemită.

3.2. Respectarea drepturilor și libertăților cetățeanului

Drepturile și libertățile cetățeanului reprezintă valori fundamentale care nu pot fi îngrădite sub nici o formă, indiferent de circumstanțe. Capacitatea autorităților de a asigura respectarea acestor drepturi și libertăți este piatra de temelie a legitimității democratice a oricărui stat.

3.3. Asigurarea independenței justiției

PLDM consideră că doar o justiție liberă poate asigura respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. PLDM pledează pentru continuarea reformei judecătorești pentru a reda societății sentimentul de echitate și încrederea în actul de justiție. PLDM consideră că reforma judecătorească trebuie să constituie fundamentul pentru celelalte reforme din societate. În noile democrații, derularea reformelor este imposibilă fără o justiție eficientă, independentă și promptă.

PLDM califică drept inadmisibilă aplicarea selectivă a legilor și pledează pentru aplicarea uniformă a lor fără discriminare.

Pentru o mai bună organizare judecătorească, PLDM consideră necesară ameliorarea capacităților instituționale și organizarea adecvată a managementului sistemului judiciar, precum și creșterea transparenței desfășurării actului de justiție.

PLDM pledează pentru reformarea Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) prin formarea lui exclusiv din magistrați. PLDM se pronunță pentru acordarea statutului de magistrat procurorilor și eliminarea din componența Consiliului a ministrului justiției. În același timp, PLDM pledează pentru creșterea ponderii decizionale a CSM concomitent cu sporirea transparenței activității acestuia.

Pentru ameliorarea actului de justiție este necesară instituirea practicilor judiciare sănătoase de pronunțare a unor hotărâri legale, bine motivate și clare, lipsite de interpretări ambigue sau duplicitate. În aceeași ordine de idei, este necesară instruirea judecătorilor, asigurarea securității fizice a acestora, implementarea eficientă a înlesnirilor legal stabilite, precum și majorarea esențială a salariilor judecătorilor.

PLDM optează pentru aplicarea mecanismului de responsabilizare a judecătorilor, procurorilor și ofițerilor de urmărire penală pentru asigurarea respectării regulilor privind calitatea și stabilitatea hotărârilor judecătorești.

Pentru facilitarea accesului la justiție este necesară lichidarea instanțelor economice și transferarea competențelor acestora instanțelor de drept comun. Un rol esențial pentru depășirea deficiențelor ce țin de accesul la justiție și de calitatea actului de justiție trebuie să-l constituie promovarea procedurilor alternative de soluționare a cauzelor – medierea și arbitrajul.

PLDM consideră că, pentru înlăturarea obstacolelor în calea accesului la justiție a agenților economici, este necesară instituirea unui mecanism flexibil de eşalonare sau amânare a taxei de stat, cu încasarea ulterioară a acesteia de la partea care pierde procesul.

PLDM consideră că, pentru asigurarea egalității în procesul civil, este necesară diminuarea rolului procurorului în cauzele economice și civile, imposibilitatea reprezentării de către acesta a companiilor de stat în scopul plasării lor în condiții mai avantajoase.

3.4. Consolidarea sistemului național de integritate și de luptă împotriva corupției

PLDM pledează pentru modificarea cadrului legislativ-normativ și instituțional actual în vederea excluderii posibilităților de interpretări multiple ale prevederilor actelor normativ-legale, astfel încât fenomenul corupției să fie abordat eficient. În special va fi reformat Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, pentru a exclude mobilul politic de utilizare a acestui instrument.

PLDM susține cooperarea donatorilor, ONG-urilor și a autorităților publice în ce privește reducerea fenomenului corupției prin realizarea de acțiuni comune. Totodată, PLDM va susține reducerea poverii birocratice pentru mediul de afaceri în vederea reducerii spațiului pentru corupție.

PLDM Pentru combaterea corupției, este necesar de a eficientiza sistemul declarațiilor de avere și de interese pentru toți cei care ocupă funcții publice și controlul acestora.

Este necesară, de asemenea, întărirea responsabilității personale a celor care ocupă funcții publice prin introducerea contractelor de performanță, precum și asumarea de către demnitari a responsabilității pentru cazurile grave de corupție din instituțiile statului în care își desfășoară activitatea până la demisia din funcție.

PLDM pledează pentru depolitizarea Curții de Conturi și restabilirea rolului acesteia ca instituție fundamentală a statului pentru controlul utilizării resurselor publice, precum și interzicerea secretizării contractelor încheiate de către instituții ale statului și firme cu capital majoritar de stat.

PLDM optează în favoarea formării unui corp al funcționarilor publici profesional, integru și motivat pentru calitatea activităților desfășurate.

3.5. Mass media libere

PLDM recunoaște rolul și importanța existenței unei mass media libere și dezvoltate, în contextul integrării Republicii Moldova în spațiul european. Problemele referitoare la accesul la informație, dreptul la libera exprimare, secretul de stat, protecția vieții private, problema defăimării impun reexaminarea prevederilor legale privind drepturile jurnaliștilor, în vederea îmbunătățirii acestora în conformitate cu normele și cerințele Uniunii Europene.

PLDM pledează pentru depolitizarea procedurii de formare a Consiliului Coordonator al Audiovizualului, asigurarea transparenței eliberării frecvențelor de emisie și excluderea implicării politicului în politica editorială a IPNA Compania "TeleRadio-Moldova".

PLDM va promova politici de stimulare a dezvoltării presei independente, prin elaborarea Concepției de dezvoltare a mass media independente și susținerea dezvoltării presei naționale de importanță socială prin alocarea banilor publici.

PLDM pledează pentru stabilirea unui cadru fiscal preferențial pentru presa de limbă română și scutirea ziarelor de plata TVA din sumele provenite din activitatea lor editorială, indiferent de cifra de afaceri. PLDM va stimula investițiile străine directe în mass-media autohtonă, precum și în domeniile conexe: industria poligrafică, distribuția etc.

3.6. Societatea civilă puternică

PLDM recunoaște rolul decisiv al societății civile în democratizarea societății. Noi optăm pentru crearea mecanismelor reale de valorificare a potențialului pe care îl poate oferi societatea civilă în procesul de reconstrucție a societății. PLDM va stimula dezvoltarea sectorului neguvernamental prin programe de stat speciale. Totodată, va fi promovată cooperarea între autoritățile publice și sectorul asociativ, prin dezvoltarea mecanismelor instituționale respective.

Pentru asigurarea viabilității financiare a ONG-urilor, PLDM va promova "Legea 1%" și realizarea serviciilor de către ONG-uri în bază de contracte de achiziții publice (servicii de asistență socială a grupurilor dezavantajate, consultanță economică și sociologică, protecția mediului și ecologie, etc.).

4. Consolidarea opțiunii de integrare europeană

4.1. Fundamentarea opțiunii europene

PLDM este ferm convins de faptul că civilizația europeană reprezintă reperul fundamental pentru efortul de modernizare internă și pentru integrarea instituțională. Europa este nu doar punctul tehnic de destinație, ci sursa inepuizabilă de inspirație în procesele de transformări politice și economice.

PLDM pledează pentru onorarea angajamentelor asumate de către Moldova privind respectarea criteriilor de la Copenhaga, inclusiv în ce privește dezvoltarea unei economii de piață eficiente, capacitatea de a face față competiției și asigurarea capacității statului de a implementa acquis-ului comunitar.

PLDM se pronunță în favoarea intensificării dialogului și cooperării cu statele membre ale Uniunii Europene în vederea dinamizării reformelor politice, economice, sociale și juridice orientate spre alinierea la standardele europene în vederea obținerii statutului de candidat pentru aderare la UE.

4.2. Intensificarea dialogului politic și economic cu UE

PLDM consideră că este necesară implicarea activă a întregii societăți, a tuturor forțelor politice și a actorilor externi relevanți în vederea transformării Republicii Moldova într-un stat european cu o perspectivă reală de aderare la UE și va depune toate eforturile, în calitate de partid, pentru atingerea obiectivului în cauză. Totodată va fi utilă valorificarea plenară a oportunităților oferite de Parteneriatul Estic, atât pe dimensiunea bilaterală, cât și multilaterală.

În acest context este fundamentală adoptarea și promovarea valorilor și normelor europene în toate domeniile de activitate a societății, inclusiv prin onorarea angajamentelor asumate în cadrul Consiliului Europei.

PLDM este ferm convins de necesitatea creării condițiilor adecvate pentru integrarea politică și economică în UE prin încheierea Acordului de asociere, în conformitate cu prevederile Parteneriatului Estic. Un element integrant și extrem de important îl reprezintă negocierea și

implementarea normelor Acordului de Comerț Liber, Aprofundat și Cuprinzător cu Uniunea Europeană.

PLDM consideră drept una din politicile și acțiunile prioritare asigurarea liberei circulații în spațiul UE pentru cetățenii moldoveni prin implementarea Planului de acțiuni privind liberalizarea regimului de vize. De asemenea, pentru a pune procesul migrației pe făgașul legalității și contabilității este necesar de pornit cu implementarea plenară a acțiunilor incluse în Parteneriatul de Mobilitate dintre UE și Republica Moldova.

PLDM pledează pentru armonizarea cât mai profundă a legislației naționale cu acquis-ul comunitar, în contextul negocierii Acordului de Asociere, a altor acorduri în curs de negociere între Republica Moldova și UE și, respectiv, a procesului privind liberalizarea regimului de vize. Consolidarea cadrului juridic și instituțional necesar pentru promovarea integrării europene reprezintă pilonul de bază a efortului de integrare europeană și PLDM va susține pe toate căile disponibile acțiunile în cauză.

PLDM se pronunță în favoarea asigurării securității energetice a țării prin instrumentele de care dispune UE și la integrarea în piața energetică europeană.

5. Politica externă și de cooperare regională

PLDM consideră fundamentală promovarea unor relații reciproc avantajoase și edificarea unor parteneriate strategice cu UE, România, Ucraina, Statele Unite ale Americii și Federația Rusă. În acest conext este necesară valorificarea potențialului existent în relațiile bilaterale cu România, printr-o dinamizare a dialogului politic și prin eficientizarea mecanismelor de cooperare multidimensională, inclusiv prin intermediul proiectelor trilaterale de cooperare și revitalizarea cooperării trans-frontaliere.

PLDM susține crearea unor mecanisme de interacțiune în domeniul integrării europene, menite să asigure transferul de experiență acumulat de România în acest domeniu, inclusiv pe linia armonizării legislației și implementării acquis-ului comunitar, conform Declarației de Parteneriat Strategic European.

PLDM se pronunță în favoarea intensificării dialogului politic bilateral cu Ucraina și relansarea mecanismelor de cooperare și consultare în domenii de interes comun: aprofundarea cooperării economice, reglementarea conflictului transnistrean; integrarea europeană, securitatea energetică, cooperarea regională și internațională. În particular, este necesară intensificarea cooperării cu Ucraina în cadrul formatului de negocieri "5+2", precum și a mecanismelor bilaterale moldo-ucrainene și trilaterale Moldova-Ucraina-UE pentru securizarea frontierei și reglementarea politică durabilă a conflictului transnistrean. În raport cu Ucraina PLDM consideră, de asemenea, extrem de relevantă reglementarea raporturilor de proprietate în baza interesului reciproc și soluționarea, în spirit european, a problemelor legate de demarcarea frontierei.

PLDM pledează pentru aprofundarea relațiilor bilaterale cu SUA, în baza următoarelor principii: sprijin pentru suveranitatea și integritatea teritorială a Republicii Moldova; suport pentru consolidarea Republicii Moldova ca stat independent, suveran și democratic, capabil să contribuie la securitatea și stabilitatea pe plan regional și european; realizarea programului Compact; dezvoltarea cooperării economice moldo-americane în baza Acordului bilateral aprofundat în domeniul investițiilor; excluderea Republicii Moldova de sub incidența Amendamentului Jackson-Vanik.

PLDM este de opinia că dezvoltarea relațiilor cu Federația Rusă trebuie să se desfășoare în baza principiilor prevăzute în Tratatul politic de bază moldo-rus, semnat în 2001, iar edificarea relațiilor bilaterale să se producă pe principiile egalității suverane, respectului mutual și cooperării reciproc avantajoase. Este necesară fortificarea dialogului politic bilateral și a relațiilor economice, bazate pe pragmatism, previzibilitate și respectarea intereselor reciproce. PLDM pledează pentru intensificarea cooperării cu Federația Rusă, în cadrul mecanismelor consacrate de negocieri, în vederea identificării unei soluții cuprinzătoare și viabile a conflictului transnistrean, în condițiile respectării suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova.

PLDM este ferm convins de necesitatea aprofundării relațiilor politice, economice și culturale cu statele-membre ale Uniunii Europene, inclusiv prin intensificarea demersurilor politico-diplomatice în vederea obținerii recunoașterii de către statele membre ale UE a perspectivei europene a Republicii Moldova. Aceasta include cooperarea cu fiecare dintre statele UE, îndeosebi pe domenii sectoriale de interes comun și în cadrul programelor comunitare, pentru facilitarea preluării, de către Republica Moldova, a acquis-ului comunitar.

PLDM pledează pentru fortificarea relațiilor bilaterale cu partenerii europeni, în particular cu Germania, Franța, Marea Britanie, Italia, Suedia, Austria, Belgia și Olanda, dar și pentru consolidarea relațiilor cu noile state-membre ale Uniunii Europene și valorificarea plenară a asistenței oferite pe linia integrării europene, inclusiv prin transferul experienței specifice acumulate de statele respective în domeniul menționat.

PLDM consideră importantă aprofundarea relațiilor cu Azerbaidjan și Georgia, din perspectiva intereselor comune pentru reglementarea conflictelor și pentru dezvoltare democratică și economică în spațiul GUAM și în arealul Mării Negre. De asemenea, este relevantă dezvoltarea relațiilor de cooperare cu China, Japonia, India, Turcia și Coreea de Sud, cu alți actori globali și regionali în ascensiune sau state cu economii emergente.

PLDM se pronunță în favoarea intensificării cooperării politice, de securitate și comercială cu/în cadrul organizațiilor din regiunea Europei Centrale, de Sud-Est, arealul Dunării și Mării Negre, la care Republica Moldova este parte, de asemenea, fiind necesară consolidarea relațiilor de parteneriat cu OTAN. În contextul cooperării cu organisme internaționale, PLDM pledează pentru intensificarea dialogului cu ONU, OSCE și Consiliul Europei pentru promovarea obiectivelor de integrare europeană, democratizare și modernizare, restabilirea integrității teritoriale și consolidarea suveranității și independenței țării.

PLDM pledează pentru o diplomatie economică activă pe filieră comercială, investițională și de asigurare a securității energetice. Este necesară facilitarea și stimularea dezvoltării relațiilor economice cu alte state și promovarea intereselor economice naționale, cu un accent deosebit pe promovarea exporturilor și competitivității companiilor și produselor moldovenești, atragerea de investiții, capital străin și know-how, consolidarea, extinderea și recuperarea pozițiilor pe piețele externe. PLDM consideră prioritară facilitarea participării Republicii Moldova la cooperarea regională în domeniul energetic, precum și la proiectele energetice importante pentru Europa Centrală și de Sud-Est și din arealul Mării Negre, care include interconectarea sistemului național energetic și de transport al gazelor naturale cu cel european.

PLDM insistă asupra simplificării activităților și procedurilor consulare, în particular documentarea cetățenilor peste hotare, asupra semnarea acordurilor de protecție socială a comunităților importante de cetățeni ai Republicii Moldova.

6. Sistemul de securitate și apărare

PLDM pledează pentru reformarea instituțiilor abilitate în conformitate cu normele europene, prin îmbunătățirea cadrului instituțional, organizatoric și funcțional al instituțiilor de menținere a ordinii publice, asigurare a securității și apărării. PLDM consideră primordială implementarea progresivă a concepției de reformare a Ministerului Afacerilor Interne.

PLDM consideră necesară contracararea unor riscuri și amenințări cu care se confruntă Republica Moldova, inclusiv nereglementarea conflictului transnistrean, prezența unor trupe militare și paramilitare în afara controlului constituțional în raioanele de est, care prezintă riscuri de bază la adresa securității naționale. PLDM este convins de fezabilitatea transformării Republicii Moldova într-un stat care contribuie la securitatea re-gională și internațională prin participarea activă la Politica Europeană de Securitate și Apărare a UE și la operațiunile internaționale de stabilizare și menținere a păcii.

PLDM își exprimă convingerea că reformarea MAI trebuie să se producă inclusiv prin demilitarizarea instituției, iar reforma trebuie să cuprindă perfecționarea cadrului legal al activității poliției și carabinierilor, delimitarea competențelor structurilor subordonate MAI, descentralizarea parțială a serviciilor polițienești la nivelul autorităților publice locale de nivelul al doilea.

PLDM își exprimă opinia ca fiind absolut necesară elaborarea și implementarea unui concept modern de reformare a Serviciului de Informații și Securitate ce ar permite dezvoltarea durabilă a capacităților de îndeplinire a misiunilor sale. Un element fundamental în acest proces îl reprezintă depolitizarea Serviciului de Informații și Securitate în favoarea realizării unui plan de acțiuni menit să asigure interesele naționale ale Republicii Moldova, creșterea gradului de siguranță și protecție pentru cetățeni.

PLDM se pronunță în favoarea accelerării implementării Planului Individual de Acțiuni ale Parteneriatului Republica Moldova-NATO, pentru profesionalizarea graduală a Armatei Naționale, astfel încât aceasta să facă față noilor amenințări care se manifestă pe plan global și regional și pot afecta securitatea națională.

PLDM consideră necesară adoptarea Strategiei Securității Naționale și a Strategiei Militare Naționale, dar și adoptarea și ajustarea strategiilor și politicilor de reformare a sistemului securității naționale, a bazei politico-juridice din domeniu la angajamentele asumate și la noile provocări și sarcini.

PLDM susține plener formarea capacităților necesare și implementarea întregului arsenal de instrumente ce țin de exercitarea controlului civil și democratic asupra sectorului de securitate națională, inclusiv prin extinderea posibilităților de coparticipare a mass-media și societății civile.

7. Unificarea țării – datoria morală a statului și a societății

PLDM pledează pentru identificarea unei soluții viabile și durabile a conflictului transnistrean, în cadrul negocierilor în formatul 5+2, în baza respectării suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova și pentru crearea condițiilor de reintegrare a regiunii transnistrene în spațiul economic, informațional, politic, social și cultural al Republicii Moldova.

PLDM consideră fundamentală continuarea politicii de promovare și menținere a obiectivului de reglementare a conflictului transnistrean pe agenda partenerilor externi și a organizațiilor internaționale relevante.

PLDM se pronunță în favoarea implementării măsurilor de încredere; intensificarea legăturilor interumane, antrenarea locuitorilor regiunii în procesele de transformare și europenizare a Republicii Moldova.

PLDM susține promovarea pe plan intern și extern a acțiunilor orientate spre asigurarea respectării drepturilor omului în regiunea transnistreană și promovarea condițiilor necesare pentru înlăturarea tuturor barierelor existente în calea liberei circulații a persoanelor, bunurilor și serviciilor între cele două maluri ale Nistrului.

PLDM insistă asupra retragerii forțelor militare străine de pe teritoriul Republicii Moldova și a celor paramilitare neconstituționale în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova, angajamentele internaționale existente, în particular cele asumate la Summitul OSCE de la Istanbul în 1999, "Legea cu privire la prevederile de bază ale statutului juridic special al localităților din stînga Nistrului (Transnistria)" din iulie 2005.

PLDM consideră necesară intensificarea eforturilor în vederea transformării actualei operațiuni de menținere a păcii într-o misiune multinațională de observatori civili sub mandat internațional.

8. Administrație responsabilă și eficientă

8.1. Reforma administrației publice centrale

În Republica Moldova, reevaluarea rolului administrației publice centrale (în continuare APC) în raport cu societatea și reforma administrației reprezintă una din provocările-cheie ce țin de democratizarea țării și confirmarea aspirațiilor de integrare europeană.

În acest context, PLDM consideră necesară dezvoltarea cadrului de funcționare a APC, prin realizarea unei reforme complexe și profunde. Reforma asigură modernizarea administrației publice centrale în baza optimizării structurii ministerelor și altor subdiviziuni ale APC, îmbunătățirii procesului decizional, perfecționarea managementului administrativ.

În viziunea PLDM, reorganizarea administrației publice centrale conduce la redefinirea funcțiilor și structurii administrației publice centrale pe noi criterii, proprii unui sistem democratic. Racordarea structurii actuale a APC este realizată în concordanță cu obiectivele de dezvoltare a țării și integrare în spațiul euro-atlantic.

Optimizarea procesului decizional asigură pentru APC condițiile necesare de elaborare a politicilor sectoriale și de exercitare eficace a atribuțiilor; îmbunătățirea mecanismului formulării politicilor prin simplificarea procedurii de aprobare a acestora; consolidarea și extinderea cadrului participativ al societății în procesul decizional.

Modernizarea structurală și funcțională a administrației publice centrale se va realiza prin promovarea principiilor delegării și responsabilizării în administrația centrală, care rămîne încă dominată de centralism și birocratie. Pentru aceasta va fi utilizat în mod eficient delegarea, inclusiv la nivelul funcțiilor publice de execuție pentru creșterea operativității și o utilizare mai eficientă a resurselor umane.

Îmbunătățirea managementului resurselor umane, va fi promovată de PLDM prin aplicarea procedurii de ocupare a funcției publice vacante prin concurs; dezvoltarea și aplicarea noului sistem de remunerare a funcționarilor publici, bazat pe merite și performanță profesională, după principiu "salariu egal pentru muncă egală"; îmbunătățirea sistemelor de carieră pentru personalul din administrația publică.

Totodată, PLDM va promova activ principiul mobilității în administrația publică pentru a stimula competiția și inovația și a sistemelor de management al performanței în domeniul resurselor umane din administrația publică prin implementarea standardelor ocupaționale.

În același timp, PLDM promovează asigurarea stabilității corpului de funcționari publici prin neimplicarea factorului politic. Din aceste motive, PLDM optează pentru introducerea funcției de Secretar de stat în locul celei de Vice-ministru.

Perfecționarea managementului finanțelor publice va fi orientată spre crearea unui sistem eficient și durabil de interacțiune a procesului de elaborare a politicilor cu procesul bugetar. În acest context, politicile bugetar-fiscale vor fi racordate și în continuare la strategiile și programele statului.

PLDM consideră necesară inițierea unui amplu proces de desconcentrare administrativă, descentralizare a serviciilor publice, a patrimoniului și a sistemului de finanțe publice. De asemenea, PLDM va dezvolta noile forme și metode de control administrativ, precum și de control al activității APC de către societatea civilă.

8.2. Guvernare transparentă și profesionistă

PLDM pledează pentru asigurarea transparenței actului decizional, inclusiv prin elaborarea reglementărilor legal-normative și crearea centrelor de informare și documentare. Vom institui practica publicării în mass media a rapoartelor despre activitățile realizate de către autoritățile publice, continuarea practicii de transmitere în direct a ședințelor Parlamentului și Guvernului la posturile radio și tv; dezvoltarea paginilor web și a portalurilor informaționale ale autorităților publice centrale și locale.

PLDM va promova în continuare consultările publice ca instrument indispensabil al actului de guvernare. Toate proiectele de acte legislativ-normative și decizii administrative care abordează și implică fonduri publice, bunuri patrimoniale vor fi supuse dezbaterilor publice înainte ca ele să fie examinate și adoptate de către autorități. Este necesară crearea rețelei informaționale naționale unice, dezvoltarea portalurilor informaționale ale autorităților publice centrale și locale.

PLDM pledează pentru elaborarea Registrului unic al serviciilor publice, care va clarifica și înlătura aspectele ce țin de dublarea atribuțiilor autorităților publice de diferit nivel. Îmbunătățirea managementului administrativ urmează a fi realizată prin elaborarea standardelor ocupaționale și de calitate a prestării serviciilor publice, în conformitate cu practica UE. De asemenea, PLDM consideră necesară aprobarea Codului Etic al funcționarului public, care va stabili normele de conduită.

PLDM va elabora și adopta un mecanism transparent și echitabil de repartizare a ajutoarelor de stat (investițiilor) de toate tipurile, acordate autorităților și instituțiilor publice, comunităților locale.

PLDM optează pentru extinderea procesului de debirocratizare, ce presupune simplificarea și armonizarea legislației și a sistemului de reglementări la cerințele și normele Uniunii Europene, eliminarea procedurilor și a activităților redundante.

8.3. Autonomie locală reală

Procesul de integrare europeană impune implementarea politicilor de descentralizare, consolidarea capacităților și autonomiei administrației publice locale, îmbunătățirea managementului și calității serviciilor publice, alocarea coerentă a drepturilor, responsabilităților și resurselor financiare.

Echipa de guvernare PLDM a lansat procesul de reforme, orientate spre consolidarea autorității locale, să le abiliteze pentru a administra eficient resursele și a presta servicii de calitate cetățenilor. Condiția fundamentală a unei activități eficiente este consultarea permanentă a reprezentanților autorităților locale, respectiv contactul continuu cu alegătorii, în vederea validării și promovării intereselor comunităților locale din Republica Moldova.

Din aceste motive, Partidul Liberal Democrat se angajează să promoveze și să implementeze principiile și standardele Cartei Europene a Autonomiei Locale. Astfel PLDM pledează pentru realizarea autonomiei locale reale prin implementarea politicilor de susținere a autonomiei locale, descentralizării și aplicării principiului subsidiarității.

PLDM optează pentru dezvoltarea și instituționalizarea controlului legalității, coordonarea serviciilor publice desconcentrate, prin oficiile teritoriale ale guvernului.

PLDM consideră absolut necesară adoptarea legii privind statutul mun. Chișinău cu delimitarea competențelor între consiliul municipal, președintele consiliului, primarul general, transformarea preturilor în centre de deservire-informare a cetățenilor. De asemenea este nevoie de modificat legea privind administrația publică locală prin creșterea rolului și importanței APL de nivelul I, precum și instituirea în unitățile administrativ-teritoriale de ambele niveluri a unei autorități executive colegiale.

PLDM va promova consolidarea unităților administrativ-teritoriale prin prisma dezvoltării economice regionale. Regiunile au perspective și posibilități mult mai mari pentru implementarea proiectelor regionale investiționale, care au demarat deja în 2010 cu finanțare de la Fondul Național de Dezvoltare Regională.

Toate țările care au aderat la Uniunea Europeană au mers pe ideea creării unor regiuni mari și puternice, capabile să atragă resurse și parteneri, inclusiv prin cooperarea teritorială și intercomunitară a unităților administrației publice locale cu implementarea proiectelor regionale și transfrontaliere.

PLDM optează pentru introducerea treptată a relațiilor bugetare directe și programabile între bugetul de stat și bugetele APL de nivelul I. În același timp, transferurile pentru îndeplinirea funcțiilor delegate ale APL trebuie să fie predictibile, iar utilizarea lor - transparentă.

PLDM va urmări liberalizarea și modernizarea legislației financiare prin aplicarea planificării bugetare în baza de program, lichidarea normativelor naționale financiare existente la elaborarea bugetelor locale, revizuirea mecanismului de stabilire a necesarului de funcționari în primării și consilii raionale, în baza necesităților existente ale unității administrativ-teritoriale. Totodată PLDM pledează pentru libertatea autorităților publice locale în stabilirea taxelor și impozitelor locale, în dependență de potențialul social-economic al unităților administrativ-teritoriale.

8.4. Societatea informațională – imperativul dezvoltării

Republica Moldova are o posibilitate reală de a atinge un grad înalt de dezvoltare economică, comparabil cu țările avansate din Europa și lume. Aceasta, în viziunea PLDM poate fi realizat prin elaborarea și implementarea Strategiei integrale de construire a societății informaționale. O societate de tip principal nou, bazată pe cunoștințe și pe folosirea largă a tehnologiei informației și a comunicațiilor (TIC) în domeniul serviciilor publice, IMM-urilor, unde cunoștințele și inovația reprezintă motoarele dezvoltării durabile.

Promovînd și încurajînd TIC, PLDM propune utilizarea acestora ca instrument de dezvoltare și diversificare economică, transformarea Republicii Moldova într-un hub regional și global tehnologic și de inovație, creștere a competitivității naționale pe plan extern, atragere de investiții și combatere a sărăciei. Dezvoltarea sectorului TIC va crea condiții pentru apariția de noi locuri de muncă. TIC oferă soluții pentru creșterea transparenței procesului decizional și profesionalizarea administrației publice. Implementarea Platformei și sistemului de e-Guvernare va oferi rapid și eficient servicii publice de calitate cetățeanului din Republica Moldova.

Este necesară conectarea la internet a tuturor instituțiilor de învățămînt, precum și a bibliotecilor, muzeelor, librăriilor și arhivelor. De asemenea, este necesar de edificat o rețea de puncte de acces public în toate localitățile țării, astfel încît toți cetățenii să aibă posibilitatea de a accesa gratuit internetul.

În domeniul Guvernului electronic, este necesar, în particular, de lansat serviciile publice interactive și un sistem eficient de procurări publice on line. În colaborare cu autoritățile centrale, locale și companiile private este necesar de identificat și implementat servicii on line de promovare a Moldovei prin oferirea informației de ordin cultural și turistic.

În domeniul serviciilor medicale on line, este necesar de introdus cartele medicale electronice, de creat o rețea de informație medicală, conectînd spitalele, laboratoarele și pacienții. În domeniul mediului de afaceri on line, este necesar de creat cadrul legislativ necesar folosirii mecanismelor e business, inclusiv comerțul electronic, cu asigurarea inter-operabilității și securității datelor.

9. Crearea economiei competitive

9.1. Necesitatea creării unei economii competitive

Esența politicilor economice promovate de PLDM derivă din năzuința sa de a declanșa transformarea rapidă a economiei Republicii Moldova în una competitivă la scară europeană și globală. Republica Moldova a pierdut mult timp, rămînînd închistată în structuri de producție perimate care împiedică producătorii moldoveni să obțină venituri mai mari și să concureze eficient în raport cu competitorii din alte țări. În contextul cînd țările din regiune înregistrează progrese competitive remarcabile, multe din produsele moldovenești au ajuns să nu mai fie competitive nici pe piața internă. Scăderea competitivității a avut implicații directe și asupra fenomenului de sărăcie extinsă din Republica Moldova, deoarece companiile necompetitive nu sînt în stare să creeze și să mențină locuri de muncă bine plătite. Politicile economice hazardate și inconsistente promovate de vechea guvernare au inhibat și mai mult avantajele competitive ale economiei, creșterea sa modestă menținîndu-se numai datorită veniturilor remise de emigranții moldoveni. Emigrația, în ultimă instanță, este hîrtia de turnesol care probează competitivitatea redusă a economiei moldovenești. O țară care nu este în stare să ofere oportunități economice pentru propriii săi cetățeni nu poate pretinde să fie competitivă pe plan internațional.

9.2. Viziunea asupra dezvoltării

PLDM este convins că sporirea competitivității este factorul-cheie care va asigura un viitor economic de succes al țării noastre și va readuce emigranții moldoveni înapoi la familiile lor. Este evident că economia reală se bazează pe companii și întreprinzători reali. Pentru PLDM, competitivitatea economiei înseamnă capacitatea companiilor și întreprinzătorilor moldoveni de a produce la costuri relativ mici o gamă în continuă diversificare de produse și servicii ce ar corespunde standardelor internaționale ale calității și securității de consum. Consolidând o asemenea economie, Republica Moldova va fi în stare să facă față noilor provocări și să fructifice oportunitățile oferite de procesele de globalizare economică și integrare regională.

9.3. Principiul-cheie al politicii economice

Esența politicii economice promovate de PLDM este că guvernul nu va selecta în mod centralizat și arbitrar nișele și ramurile competitive ale economiei. PLDM pledează pentru stimularea competitivității la nivelul întregii economii, încurajând și ajutând toate companiile care demonstrează dorință și capacitate de inovare și progres competitiv, astfel încât avantajele reale ale producătorilor moldoveni să se poată dezvolta în mod durabil. Pilonii acestei noi economii competitive vor fi cunoștințele, investițiile, tehnologiile și spiritul antreprenorial.

9.4. Soluționarea problemelor economice majore

În vederea consolidării competitivității economice, PLDM pledează pentru înlăturarea barierelor instituționale și sistemice ce nu permit realizarea eficientă a avantajelor comparative pe care le are Republica Moldova. Din aceste considerente, eforturile PLDM vor fi orientate spre:

9.5. Dereglementarea și debirocratizarea activității de întreprinzător

Birocrația și corupția sunt două flagele ale economiei strâns legate între ele, eradicarea lor fiind posibilă prin comprimarea esențială și profesionalizarea sistemului de administrație publică și majorarea esențială a salariilor plătite funcționarilor publici. Actualul sistem nu răspunde adecvat noilor provocări cu care se confruntă Republica Moldova, nu este adaptat la funcționarea unei economii în condiții de piață și nu este prestigios pentru tineri. Domeniile de intervenție pe termen scurt vor fi: eradicarea corupției în sistemul de achiziții publice, sistemul de subvenționare a agriculturii și agențiile de reglementare ale pieței.

9.6. Depolitizarea activității economice

Investitorii locali și străini sînt consternați atît de prezența mare a statului în economie, cît și de instrumentele utilizate. Această imixtiune adeseori capătă forme de implicare administrativă directă în planurile de afaceri prin intermediul organelor de control de stat și al organelor de forță. PLDM va elimina aceste forme de implicare administrativă prin depolitizarea sistemului de relații guvern – sector privat, impunerea unor standarde de transparență și responsabilitate publică în activitatea organelor de control și instituțiilor de reglementare a pieței și inițierea unui dialog deschis cu reprezentanții sectorului privat.

9.7. Reducerea costurilor administrării afacerilor

Reducerea acestor costuri poate fi realizată prin simplificarea reglementărilor în procesul de lansare și dezvoltare a afacerilor, eliminarea practicii discreționare a funcționarilor publici în aplicarea reglementărilor care determină o competiție incorectă pe piață. Mai este necesară

reducerea la strictul necesar a hotărârilor de Guvern ce afectează predictibilitatea mediului de afaceri, consultarea obligatorie a proiectelor de reglementări ce au un impact asupra afacerilor cu reprezentanții mediului de afaceri și realizarea studiilor de impact pentru schimbările în politicile publice.

9.8. Stabilitate macroeconomică

Provocarea macroeconomică majoră pentru Republica Moldova este inflația. Într-un mediu puternic inflaționist rentabilitatea proiectelor investiționale scade esențial, iar costurile de producție cresc, astfel încât țara își pierde treptat avantajul comparativ al unor costuri de producție mici. PLDM consideră că inflația poate fi combătută prin respectarea independenței Băncii Naționale a Moldovei și coordonarea mai bună a politicilor macroeconomice la nivelul tuturor instituțiilor responsabile.

9.9. Sistemul fiscal stimulatoriu

Problemele majore în sistemul fiscal sînt legate nu doar de cotele mari ale contribuțiilor asigurărilor sociale de stat și TVA, dar și de complexitatea administrării acestora. PLDM susține că strategia de reformare fiscală viabilă pentru perioada 2011-2015 trebuie să se sprijine pe introducerea cotei unice de impozitare a veniturilor personale, a corporațiilor și a veniturilor din capital, introducerea și aplicarea impozitului unic în agricultură și simplificarea mecanismului de restituire a TVA.

9.10. Dezvoltarea sectorului educației profesionale

Necesitățile reale ale economiei Republica Moldova țin în primul rînd de forța de muncă cu un grad de pregătire mediu și înalt în domeniile tehnice. Însă sistemul educației profesionale nu poate să răspundă în mod adecvat acestei cereri. Statul investește prioritar în educația primară și terțiară, în timp ce educația secundară profesională demonstrează o degradare continuă. PLDM acordă maximă atenție anume sistemului de educație profesională, precum și specialităților tehnice din ciclul universitar. Investițiile publice în infrastructura de instruire și trai, asigurarea mobilității studenților și cadrelor didactice și integrarea sistemului educațional moldovenesc în programele și inițiative europene sînt cîteva direcții prioritare de activitate.

9.11. Menținerea unui mediu de afaceri prietenos

PLDM va susține, prin politicile sale, promovarea antreprenoriatului și îmbunătățirea cadrului normativ-legal din domeniul economic, reducerea numărului de controale și a procedurilor birocratice. În acest sens, PLDM își propune creșterea prestigiului activității antreprenoriale și recunoașterea de către societate a meritelor întreprinzătorului. PLDM pledează pentru dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale în rîndul tinerilor și stimularea acestora pentru inițierea afacerilor, simplificarea reglementărilor și a procedurilor de administrare a business-ului, încurajarea formării parteneriatelor public-private prin crearea și dezvoltarea cadrului legal-normativ adecvat, dezvoltarea serviciilor și rețelei de sprijin pentru afaceri.

9.12. Dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM)

PLDM, prin toată activitatea sa politică, va urmări dezvoltarea cadrului legislativ și instituțional favorabil dezvoltării IMM. Atenția acordată acestui domeniu pornește de la faptul că IMM-urile reprezintă sectorul cel mai dinamic și profitabil, fiind singura alternativă de dezvoltare în condițiile restructurării economiei naționale, demonopolizării și privatizării. În demersurile sale

concrete, PLDM va promova: facilități fiscale pentru societățile cu activitate de producție; scutirea de la toate plățile obligatorii pentru importurile IMM-urilor la utilaje și echipamente destinate activităților productive; reexaminarea cadrului normativ-legal privind patenta de întreprinzător; acordarea de credite cu dobândă subvenționată pentru absorbția șomajului; încurajarea înființării fondurilor de garantare a împrumuturilor a IMM-urilor.

9.13. Diversificarea energetică

În viitorul previzibil, Republica Moldova va rămâne dependentă de importul resurselor energetice primare (gaz și derivate petroliere). Pentru a reduce riscurile, este necesară asigurarea controlului strict și transparenței în importul și consumul de gaz natural prin contorizarea totală a sistemului. Trebuie promovate pe scară largă tehnologiile industriale și casnice care permit economisirea, utilizarea eficientă și conservarea energiei. Totodată, este necesară sporirea cu 2/3 a capacității de generare a energiei electrice, lucru posibil prin atragerea capitalului privat intern și extern în construirea noilor centrale electrice.

9.14. Infrastructura de transport și logistică modernă

Din cauza calității proaste a drumurilor rutiere, în Republica Moldova sînt unele dintre cele mai înalte costuri relative de operare a vehiculelor de transport în toată Europa. Aceasta erodează semnificativ competitivitatea unei economii cu o piață internă mică și care, pentru a supraviețui, trebuie să exporte. Nu putem vorbi de competitivitatea firmelor în raport cu alte firme sau de competitivitatea Republicii Moldova în procesul de atragere a investițiilor atît timp cît infrastructura de transport este departe de standardele europene. O rețea dezvoltată de drumuri calitative este o premisă necesară pentru orientarea investițiilor private locale și străine către regiuni și zone defavorizate. În acest sens, PLDM va asigura mijloace financiare suficiente pentru întreținerea rețelelor de drumuri deja existente prin majorarea Fondului rutier, dar și va susține și stimula proiecte și programe de reabilitare și construcție de drumuri naționale și regionale. Investitorii interni, dar și cei externi, vor fi atrași în astfel de programe și proiecte de importanță majoră, inclusiv și prin parteneriate publice-private și alte forme de finanțare.

9.15. Descentralizarea procesului de dezvoltare și cercetare tehnologică

Tehnologiile sînt de o importanță critică pentru avansarea economiei pe scara valorică și consolidarea capacităților competitive. La etapa de dezvoltare la care se află Republica Moldova, sînt importante nu doar investițiile în generarea inovațiilor, dar mai ales investițiile în capacitățile de absorbție a tehnologiilor deja existente. Aceasta implică descentralizarea procesului de cercetare și dezvoltare tehnologică care, în mod incorect, a fost centralizat în favoarea cercetărilor academice, în timp ce rolul universităților a fost minimalizat. PLDM consideră că numai universitățile dotate adecvat din punct de vedere tehnologic și cu resurse umane pot crea condițiile de confluență a cercetărilor fundamentale cu cererea de piață.

10. Infrastructură modernă și condiții decente de trai

10.1. Transport modern

PLDM va urmări susținerea infrastructurii și dezvoltării Republicii Moldova prin stabilirea unor condiții civilizate de trafic intern și internațional, care să asigure accesul tuturor localităților din țară și a zonelor izolate la rețele de transport. Este importantă afirmarea Republicii Moldova ca țară de tranzit și alinierea transportului autohton la cerințele europene de transport. PLDM

pledează pentru gestionarea responsabilă a sistemului de transport, reabilitarea lui, alinierea acestuia la cerințele pieței la capitolul viteză, confort, siguranța circulației, protecția mediului.

PLDM va urmări consolidarea și valorificarea capacităților existente prin reabilitarea infrastructurilor de transport, promovarea competiției între tipurile de transport, reorganizarea serviciilor de transport și îmbunătățirea calității acestora. PLDM va promova inițierea parteneriatelor publice-private durabile cu furnizori de servicii de transport în vederea descentralizării și îmbunătățirii serviciilor de transport public.

PLDM va stimula direcționarea investițiilor în construcția coridoarelor de transport internaționale moderne: coridorul IX Pan-European, care leagă Finlanda cu Grecia și coridorul Budapesta-Odesa..

PLDM consideră necesară dezvoltarea și modernizarea transportului aerian. Aeroportul din Chișinău trebuie să-și mărească capacitatea de deservire, cu lansarea concomitentă a unor noi rute aeriene. Chișinăul trebuie să dispună de un aeroport modern, competitiv pe plan regional, capabil să asigure transportul unui număr cât mai mare de călători și mărfuri. De asemenea, PLDM va promova organizarea unui concurs investițional internațional privind reconstrucția și reamenajarea aeroporturilor din Bălți și Cahul.

În domeniul căilor ferate, PLDM consideră necesară restructurarea Întreprinderii de Stat "Calea Ferată a Moldovei" în vederea modernizării și eficientizării activității acesteia, atragerea investițiilor în electrificarea, modernizarea și dezvoltarea rețelei de căi ferate.

Pentru dezvoltarea transportului naval, PLDM susține crearea unei agenții de stat în domeniu, care va fi preocupată de promovarea politicilor publice, dezvoltarea concurenței între agenții economici din domeniu, dezvoltarea flotei comerciale a Republicii Moldova.

10.2. Alimentare cu apă și asigurarea unui sistem de canalizare modern

PLDM promovează descentralizarea serviciilor publice de aprovizionare cu apă și canalizare prin elaborarea unui cadru legislativ-normativ care să permită concesionarea liberă a infrastructurii apă-canal. Eliminarea suprapunerilor de atribuții ale autorității de reglementare cu competențele autorităților administrației publice locale.

Promovarea principiilor economiei de piață în domeniu se va realiza prin punerea în competiție a operatorilor de servicii, a capitalurilor de finanțare și a managementului. PLDM va facilita creșterea gradului de acces al populației la serviciile apă și canalizare și extinderea sistemelor centralizate prin promovarea de noi proiecte atractive, programe naționale și strategii de investiții cu finanțare internațională.

Totodată, este necesară promovarea unei legislații fiscale care să acorde înlesniri pentru investitorii în infrastructura serviciilor de alimentare cu apă și canalizare. Asigurarea furnizării apei potabile în cantitățile necesare, conform cerințelor, se va realiza prin diferite modalități, în funcție de starea actuală a sistemului existent de alimentare cu apă, inclusiv prin sporirea randamentului apeductelor naționale existente și extinderea zonei de deservire a acestora; finalizarea lucrărilor de construcție a apeductelor grupate.

Îmbunătățirea stării tehnice a infrastructurii prin majorarea capacității de înmagazinare, soluționarea cazurilor de supradimensionare a rețelelor, refacerea sistemelor; utilizarea eficientă a fondurilor UE în acest proces. Realizarea unor programe comune cu țările din bazinul Dunării și Nistrului în vederea protejării mediului din această zonă a Europei.

10.3. Creșterea calității serviciilor pe piața comunicațiilor

PLDM va promova asigurarea cadrului legislativ și organizatoric necesar pentru liberalizarea completă a serviciilor de telecomunicații și poștă, pregătirea pieței pentru globalizarea comunicațiilor, asigurarea serviciului universal și realizarea unei piețe concurențiale care să conducă la îmbunătățirea calității serviciilor, ridicarea nivelului tehnologic și scăderea tarifelor. Totodată, PLDM va susține informatizarea și asigurarea serviciilor electronice în domeniile sistemelor de asigurări și sănătate, calității mediului, serviciilor publice, fondurilor culturale. Vom susține dezvoltarea comerțului electronic, a sistemelor electronice de plată a impozitelor și taxelor locale, serviciilor comunale. Vom dezvolta extinderea serviciilor Internet cu minimizarea costurilor acestora.

Modernizarea și instalarea stațiilor telefonice cu extinderea rețelelor de telefonie bazate pe tehnologii moderne (fibre optice, satelit). Totodată, va fi stimulată inițiativa privată în radio-televiziunea locală și creșterea concurenței la astfel de servicii. Vom promova dezvoltarea tehnologiilor informaționale și a comunicațiilor, inclusiv prin lansarea unor astfel de afaceri în cadrul business incubatoarelor.

PLDM va susține modernizarea tehnologiilor serviciilor poștale concomitent cu creșterea calității și siguranței trimiterilor poștale.

10.4. Accesul la locuințe

PLDM va promova simplificarea prevederilor normativ-legale privind atribuirea terenurilor de pământ pentru construcția locuințelor, proiectarea, coordonarea proiectelor, eliberarea autorizațiilor de construcție în vederea optimizării lor, asigurând transparența și claritatea procedurilor pentru toate tipurile de beneficiari.

PLDM va susține dezvoltarea pieței ipotecare prin îmbunătățirea cadrului legal-normativ în domeniu, atragerea investițiilor. PLDM va acorda o atenție sporită susținerii financiare a tineretului angajat în instituțiile din sfera bugetară, contribuind la reducerea cheltuielilor suportate de acești tineri prin acoperirea ratei dobânzii bancare la creditele acordate tinerelor familii în aceste scopuri.

Totodată, relansarea construcției de locuințe va fi bazată și pe un proces general de dezvoltare a activității de construcții, având ca rezultat crearea de noi locuri de muncă, de promovare a producătorilor autohtoni de materiale de construcții, de diminuare a costului construcțiilor, de întărire a disciplinei în construcții. PLDM va utiliza toate pîrghiile pentru sprijinirea, încurajarea și stimularea investițiilor private.

PLDM va iniția dezbateri asupra modificării actelor legislative și normative, care să contribuie la dezvoltarea diferitor forme de organizare a activității în domeniul construcției (exploatarea, renovarea, reconstrucția capitală, modernizarea fondului locativ).

PLDM își va concentra eforturile spre perfecționarea reglementărilor tehnice de proiectare, execuție și utilizare în construcții, în vederea creșterii siguranței și confortului cetățeanului. O atenție specială se va acorda revizuirii criteriilor de performanță a cerințelor de calitate și reglementărilor tehnice de proiectare, de execuție pentru reabilitarea termică a construcțiilor existente. În același timp, toate reglementările tehnice vor fi armonizate cu legislația europeană în domeniul construcțiilor.

Reabilitarea fondului existent de locuințe va fi realizată printr-un program de măsuri administrative și fiscale pentru stimularea renovărilor și modernizărilor, menite să pună în siguranță exploatarea fondului locativ construit, să crească confortul celui existent. Aceasta în opinia PLDM va fi realizat prin proiecte concrete, susținute direct sau indirect de către autoritățile publice și sectorul de afaceri.

11. Dezvoltare regională și cooperare transfrontalieră

11.1. Consolidarea dezvoltării regionale

Implementarea politicilor publice de dezvoltare locală și regională eficiente, orientate spre necesitățile populației din regiunile de dezvoltare, creșterea economică și reducerea dezechilibrelor, micșorarea nivelului de sărăcie în regiuni, intensificarea cooperării transfrontaliere vor asigura condițiile de aprofundare a negocierilor cu Uniunea Europeană privind atribuirea statutului Republicii Moldova ca țară în curs de aderare la UE.

Eforturile PLDM au fost direcționate spre consolidarea capacităților și condițiilor de dezvoltare în cadrul a 3 regiuni de dezvoltare – Nord, Centru și Sud, fiind înregistrat un progres semnificativ în acest domeniu

În baza acestor rezultate PLDM va promova includerea, către anul 2012, în procesul dezvoltării regionale a regiunilor de dezvoltare mun. Chișinău, UTA Găgăuzia și UTA din Sînga Nistrului. Astfel, întregul teritoriu al Republicii Moldova va fi acoperit de politicile și proiectele investiționale de dezvoltare regională.

Totodată, PLDM consideră necesar atragerea asistenței tehnice străine pentru dezvoltarea continuă a resurselor umane pentru elaborarea de proiecte și explorarea de noi inițiative (clustere regionale, proiecte inovaționale sau proiecte non-poluante, de exemplu); dezvoltarea capacităților de administrare a proiectelor prin implementarea diferitor forme de parteneriat; implementarea și monitorizarea strategiilor de dezvoltare regională; consolidarea capacităților.

Pentru asigurarea unei mai bune implementări ale proiectelor regionale, PLDM va promova diversificarea instrumentelor de finanțare a proiectelor regionale, inclusiv prin participarea la programele Uniunii Europene la care este eligibilă Republica Moldova, precum și inițierea dialogului cu Comisia Europeană privind extinderea mărimii finanțărilor și a domeniilor eligibile, pe viitor

Participarea la diferite evenimente internaționale (inclusiv foruri regionale) și prezentarea pentru partenerii de dezvoltare a proiectelor investiționale regionale, elaborate conform cerințelor europene reprezintă o posibilitate reală de asigurare a dezvoltării țării și atragere de noi investiții, pe care PLDM o va continua să o exploreze.

Includerea regiunilor din Republica Moldova la Comitetul Regiunilor al Uniunii Europene în calitate de observatori (la etapa inițială) este o premisă pentru ca țara noastră să beneficieze de asistență financiară sporită în implementarea proiectelor de dezvoltare regională.

Totodată, în Republica Moldova se impune trecerea de la regiuni funcțional-economice la cele administrative, după exemplul țărilor est-europene care au aderat la UE.

11.2. Dezvoltare urbană modernă

Rolul orașelor în dezvoltarea social-economică a unei țări este unul de importanță majoră. Anume orașele prospere formează polurile de creștere economică care asigură bunăstarea la nivel regional și implicit la cel național

PLDM consideră necesară reorientarea politicilor publice de dezvoltare a orașelor spre o abordare integrată prin intermediul Strategiei de Dezvoltare Urbană. PLDM va susține elaborarea, conform metodologiei europene, a Planului de Amenajare a Teritoriului Național, urmează să stea la baza elaborării Strategiei naționale de dezvoltare regională (pentru perioada 2011–2018). Conceptul "Polurilor regionale de dezvoltare" urmează să fie principiul de bază al PATN și al politicii de dezvoltare regională.

PLDM va promova perfecționarea cadrului normativ care reglementează elaborarea Planurilor Urbanistice Generale și asigurarea consultării cetățenilor în acest proces. Dezvoltarea statisticii naționale în vederea colectării și publicării datelor statistice de dezvoltare social-economică la nivelul orașelor.

PLDM consideră necesară prioritizarea investițiilor publice în infrastructura fizică și economică a orașelor. În așa mod, investitorii privați vor primi semnale clare pentru planificarea localizării investițiilor în afara mun. Chișinău. Totodată, emigranții din Moldova vor avea o alternativă Chișinăului (în cazul deciziei de re-întoarcere în patrie) și investițiilor în locuințe sau afaceri mici și mijlocii.

PLDM pledează pentru crearea și dezvoltarea sistemului de facilități pentru investitorii străini și autohtoni care vor decide să localizeze investițiile în orașe-poli de dezvoltare regională. Aceasta, în viziunea PLDM, va fi realizat prin investiții publice în infrastructură și pregătirea specialiștilor din bani publici. Pe această bază vor fi create parcuri industriale și zone economice în toate orașele identificate ca poli de creștere regională.

PLDM va promova consolidarea capacității orașelor spre realizarea unor cooperări eficiente la nivel de proiecte de infrastructură, economie regională, cultură pentru îmbunătățirea calității vieții. Dezvoltarea rețelei de poli de creștere și abordărilor inter-sectoriale vor contribui la consolidarea coeziunii regionale, asigurând sinergia eforturilor spre crearea noilor avantaje comparative ale orașelor.

Dezvoltarea statisticii naționale în vederea colectării și publicării datelor statistice de dezvoltare social-economică la nivelul orașelor și regiunilor este o sarcină importantă care urmează să fie realizată în viitorul apropiat.

11.3. Cooperare transfrontalieră

PLDM susține promovarea oportunităților de cooperare transfrontalieră ale comunităților din zona de frontieră a Republicii Moldova cu România și Ucraina

Astfel PLDM va fi implicat la negocierea cu Uniunea Europeană a extinderii finanțărilor acordate Republicii Moldova, Ucraina și România prin Instrumentul European de Bună Vecinătate pentru următorul ciclu de programare.

Elaborarea Strategiei naționale de cooperare transfrontalieră a Republicii Moldova și implementarea proiectelor de cooperare transfrontalieră cu România și Ucraina în economie rurală, protecția ecologică a bazinului r. Prut și Nistru, turism, schimburi culturale și

educaționale, infrastructură de transport (construcția podului Leova-Bumbăta și a platformei Cantemir-Fălciu), energie electrică (construcția liniilor electrice peste Prut și conectarea RM la circuitul energetic european), conducta de gaz (Iași-Ungheni)

PLDM va promova crearea, în baza ariilor naturale existente în zona transfrontalieră, a parcurilor naturale internaționale (Pădurea Domnească și Nistrul Inferior), cu atragerea resurselor interne (fondul ecologic național, fondul național de dezvoltare regională) și celor externe (fondul ecologic global și fondurile Uniunii Europene)

De asemenea este necesară formarea sistemelor informaționale al Euroregiunilor (Prutul de Sus; Siret-Prut-Nistru; Dunărea de Jos) despre oportunitățile de cooperare transfrontalieră în diverse domenii.

12. Renașterea satelor

12.1. Reperele de bază ale dezvoltării rurale

Republica Moldova reprezintă o țară cu un puternic aspect al dezvoltării rurale. Acest fapt presupune perfecționarea politicilor în acest domeniu. În viziunea PLDM, întregul set de politici publice trebuie orientate spre creșterea nivelului de trai în zona rurală, cu asigurarea securității alimentare a Republicii Moldova, protejarea patrimoniului natural și cultural al zonelor rurale.

PLDM pledează pentru modernizarea politicilor publice de dezvoltare rurală. Aceasta presupune respectarea și folosirea principiilor europene de dezvoltare rurală: principiul dezvoltării durabile, participativ, al contribuției, principiile bunei vecinătăți și parteneriatului, al autonomiei locale. Din ele derivă asocierea primăriilor pentru consolidarea capacităților de negociere cu guvernul pentru fondurile destinate dezvoltării rurale, asigurarea transparenței activităților și cheltuielilor publice locale și atragerea sătenilor în activități comunitare.

PLDM consideră că dezvoltarea zonei rurale trebuie realizată în contextul transformării gospodăriilor țărănești de subzistență în ferme familiale prospere de tip european. Fermele familiale produc pentru piață și funcționează în parteneriat cu industria prelucrătoare, prin realizarea clusterilor. Concomitent cu aceasta, este necesar de a dezvolta sistemul de ocupații neagricole, cu modernizarea cât mai rapidă a infrastructurii sociale, tehnico-edilitare, transport și telecomunicații în zona rurală.

PLDM optează pentru instituționalizarea colaborării permanente a administrației cu organizațiile profesionale, sindicale, patronale și civice din domeniile agriculturii și dezvoltării rurale. Pentru punerea în practică a acestor acțiuni se prevede creșterea fondurilor bugetare pentru agricultură și dezvoltare rurală.

12.2. Dezvoltarea și susținerea fermelor familiale

PLDM va urmări redirectionarea politicii agrare către un nou grup țintă - gospodăriile țărănești specializate, de tip familial, pentru susținerea lor. Transformarea gospodăriilor țărănești în ferme familiale, viabile economic, va fi susținută prin programe de investiții pentru agricultură (utilaje, construcții zootehnice, sere, unități de colectare și/sau prelucrare a produselor agricole și altele) și prin înființarea în zona rurală a serviciilor și întreprinderilor complementare agriculturii sau a celor ce valorifică resursele locale și tradițiile (agro/ecoturism, meșteșuguri/artizanat, alte IMM-uri, sprijinirea tendințelor de "neoruralism").

PLDM va promova realizarea unui parteneriat cu participarea fermierilor, băncilor, societăților de asigurări și instituțiilor statului. În acest context, vom asigura susținerea financiară a creditării rurale pe termen lung printr-un sistem funcțional de garantare a creditelor pentru țărani, cu o perioadă realistă de grație pentru rambursarea creditelor, prin micro-proiecte cu contribuții proprii reduse. În același sens, vor fi susținute asigurările agricole pentru cazuri de calamități sau alte fenomene de forță majoră.

12.3. Perfecționarea mecanismelor de dezvoltare a agriculturii

Având în vedere experiența UE în agricultură și dezvoltare rurală, este necesară implementarea unei politici unice prin asigurarea managementului integrat al spațiului rural. Legislația privind dezvoltarea și finanțarea rurală va avea un caracter integrat.

PLDM va susține crearea unui cadru legal adecvat pentru dezvoltarea prioritară a gospodăriilor țărănești de tip familial și al întreprinderilor mici și mijlocii în localitățile rurale pentru asigurarea cu locuri de muncă, obținerea de venituri suplimentare de către populația activă, minimizând exodul acestora peste hotare.

PLDM va opta pentru modificarea unor componente ale politicii agrare: subvenționarea prioritară a activităților agricole prin majorarea resurselor financiare și redistribuirea subvențiilor de la procesatorii de materii prime agricole către agricultori; îmbunătățirea cadrului legal privind delimitarea tipurilor de activități efectuate de gospodăriile țărănești; asigurarea drepturilor de proprietate asupra valorilor locale.

O altă prioritate a PLDM - reabilitarea sistemului de irigare pentru reducerea dependenței productivității agricole de condițiile climaterice, contribuind la stabilizarea activității agricultorilor. În acest context, PLDM va opta pentru construcția sistemelor noi de irigare și reabilitarea celor existente. Încurajarea creării asociațiilor și cooperativelor de fermieri pentru gestionarea și întreținerea durabilă a sistemelor de irigare.

PLDM va susține formarea unor noi unități de infrastructură a pieței produselor agricole și modernizarea celor existente. Promovarea standardelor de calitate și a tehnologiilor avansate pentru producția agricolă și procesarea acestora. Modernizarea serviciilor de informare și consultanță în agricultură, cu crearea centrelor informaționale și de diseminare a măsurilor de protecție a plantelor și solurilor.

Dezvoltarea centrelor de consultanță agricolă în calitate de unități în serviciul țăranilor prin dezvoltarea lor ca mărime și prin extinderea atribuțiilor lor. PLDM consideră necesară organizarea profesional-sindicală și cooperatistă a gospodăriilor țărănești, pentru susținerea și promovarea intereselor țăranilor.

12.4. Diversificarea activităților economice din spațiul rural

PLDM va acționa pentru organizarea și asigurarea funcționalității și stabilității piețelor agricole (burse de mărfuri, intervenții de piață, consilii de produs), asigurarea de condiții economice și de susținere apropiate cu ceilalți concurenți din piața agricolă europeană, susținerea echilibrului de dezvoltare între sectorul zootehnic și cel vegetal, precum și între acestea și sectorul de prelucrare industrială a produselor agricole

De asemenea, se va sprijini dezvoltarea agriculturii ecologice și a altor activități care valorifică avantajele și tradițiile locale (produse naturale, produse tradiționale cu origine controlată, cultura plantelor medicinale și aromatice, producerea de biocombustibili etc.). Se vor asigura programe

intensive de instruire profesională, înființarea punctelor de informare în școlile satești (inclusiv cu acces la Internet), subvenționarea de loturi demonstrative, extinderea consultanței în domeniul dezvoltării rurale, susținerea cercetărilor în domeniul agricol.

Patrimoniul istoric și cultural, precum și atracțiile naturale, cum ar fi izvoarele minerale, râuri și zone protejate, combinate cu ospitalitatea populației, tradiția de producere a vinului și localizarea geografică favorabilă pot fi catalizatori pentru dezvoltarea turismului. Totodată, angajamentele în domeniul turismului rural, agro-turismului deschid oportunități pentru implicarea gospodăriilor individuale în valorificarea ofertei turistice existente. Extinderea "Drumului vinului" prin includerea producătorilor de vinuri de casă selectați și oferta turistică existentă va amplifica oportunitățile zonelor rurale de a obține venituri suplimentare din activități non-agricole. În acest context, PLDM va susține și promova dezvoltarea turismului rural prin reorientarea și liberalizarea activității turistice, atragerea investitorilor autohtoni și străini în dezvoltarea afacerilor în turism, crearea mecanismelor (inclusiv bugetar-fiscale) a dezvoltării mai multor forme de turism, dezvoltarea dinamică și susținută a turismului ca industrie.

12.5. Modernizarea infrastructurii rurale

Criza economică a avut un impact negativ major asupra condițiilor de viață în ariile rurale. Ca urmare, în majoritatea satelor lipsesc utilitățile publice. În același timp, infrastructura culturală și socială a fost asigurată și sprijinită la un nivel minim. Bugetele locale austere nu pot menține starea normală a infrastructurii, de aceea ea se află într-o stare precară. Aceasta afectează calitatea vieții în sate și reduce oportunitățile pentru dezvoltarea activităților economice.

PLDM consideră necesară elaborarea Programului Național de Dezvoltare a Infrastructurii Rurale, care va include: modernizarea infrastructurii sociale (școli, grădinițe, spitale); construcția și reparația drumurilor din spațiul rural; modernizarea sistemelor de apeduct și canalizare; renovarea sistemelor de salubritate; modernizarea rețelei de telecomunicații; construcția de gazoducte în dependență de potențialul și perspectiva de dezvoltare a satului. Programul se va baza pe analize și studii economice speciale și pe rezultatele consultării populației din zonele rurale. Resursele necesare pentru realizarea acestui program complex vor fi formate din mijloacele bugetului de stat, FNDR, granturi, împrumuturi externe.

PLDM va contribui la crearea unui mediu favorabil pentru diversificarea activităților în comunitățile rurale prin modernizarea infrastructurii. Aceasta va stimula participarea cetățenilor prin contribuții financiare, sporind coeziunea socială și responsabilitatea civică față de unitățile de infrastructură publică.

12.6. Sprijinirea tinerilor și categoriilor defavorizate

PLDM optează pentru crearea și implementarea mecanismelor financiare publice pentru susținerea familiilor tinere din mediul rural și stoparea fenomenului depopulării satelor. Acest sprijin va include acordarea de burse pentru obținerea unei specialități, un suport lunar pentru tinerii specialiști pe o perioadă de până la 5 ani, indemnizație unică pentru căsătorie, acordarea și achitarea creditului ipotecar în condiții subvenționate pentru tineri.

Se va reforma sistemul de pensii în agricultură (introducerea pensiei minime unice în agricultură și majorarea pensiilor) și se vor înființa în zonele rurale cămine pentru persoanele solitare și cele în etate.

PLDM va întreprinde acțiuni energice pentru creșterea nivelului de trai și ridicarea prestigiului intelectualității satelor (educatori, învățători, profesori, medici, specialiști agricoli, consultanți și

alții), prin sporuri salariale, sistem de premiere pentru activități și rezultate deosebite etc. Se va sprijini dezvoltarea vieții social-culturale și se vor stimula valorile morale și spirituale tradiționale la sate.

13. Sănătate, protecție socială, educație și politici de tineret

13.1. Sistem eficient al ocrotirii sănătății

Sănătatea este un drept fundamental al omului, recunoscut prin Declarația Universală a Drepturilor Omului. PLDM consideră sănătatea o componentă esențială a dezvoltării, componentă vitală a creșterii economice și stabilității interne. Echitatea, solidaritatea și justiția socială sunt considerate de PLDM ca și valori esențiale pentru îmbunătățirea stării sănătății populației Republicii Moldova. Este importantă consolidarea rolului autorităților publice locale în elaborarea de politici și promovarea schimbărilor în domeniul sănătății. PLDM va promova implementarea programelor naționale de sănătate publică, un rol aparte revenind celor de control a tuberculozei, HIV/SIDA și maladiilor cronice (cardiovasculare, oncologice etc).

Majoritatea factorilor ce influențează sănătatea populației se află în afara sistemului de ocrotire a sănătății și nu depind direct de personalul medical. În acest context, măsurile orientate spre dezvoltarea economică și eradicarea sărăciei, precum și introducerea activităților de îmbunătățire a sănătății în strategiile de dezvoltare a tuturor ramurilor economiei naționale sunt considerate de PLDM ca fiind un imperativ. Acestea se referă la micșorarea decalajului dintre zonele urbane și rurale, promovarea sănătății prin intermediul comunității, educație pentru sănătate, reducerea riscurilor, asigurarea accesului universal la apă potabilă, dezvoltarea infrastructurii drumurilor precum și alte intervenții multisectoriale.

Obiectivul strategic de dezvoltare a sistemului sănătății este asigurarea accesului universal la serviciile de suport, îngrijire și tratament. PLDM optează ca aceste servicii să fie bazate pe dovezi științifice, de calitate bună, abordabile financiar și durabile. PLDM va implementa măsuri de eficientizare a sistemului sănătății și fortificare a funcțiilor esențiale ale acestuia. Serviciile de asistență medicală primară trebuie să constituie setul esențial de servicii prestate tuturor cetățenilor Republicii Moldova. Serviciile spitalicești trebuie să fie cost-eficiente și să nu se dubleze pe diferite nivele, în special raional – central sau municipal – republican. Planificarea și managementul resurselor umane trebuie să corespundă necesităților curente și viitoare.

PLDM promovează o reformă europeană a sistemului de ocrotire a sănătății. Activitățile de modernizare vor fi orientate spre reducerea cheltuielilor de întreținere a sistemului, consolidarea infrastructurii și bazei tehnico-materiale dar și spre maximizarea indicatorilor stării sănătății populației în întregime. PLDM va implementa mai larg mecanismele de motivare a lucrătorilor medicali cu scop de stimulare a activităților de prevenire, îngrijire și suport din partea prestatorilor de servicii medicale. În același timp PLDM va depune eforturi pentru eradicarea plăților neoficiale din sistemul sănătății prin introducerea practicilor manageriale moderne la nivel de fiecare instituție medicală și promovarea reformelor cost-eficiente.

PLDM pledează pentru o autonomie mai largă a instituțiilor medicale, de rînd cu îmbunătățirea managementului acestor instituții. Este importantă consolidarea autonomiei instituționale în cadrul asistenței medicale primare prin contractarea directă de către Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM) a oficiilor medicilor de familie. PLDM promovează demonopolizarea CNAM, diversificarea formelor de asigurare medicală dar și instituționalizarea unui sistem independent de control asupra calității serviciilor medicale. PLDM consideră că licențierea activităților, certificarea specialiștilor și acreditarea instituțiilor medicale sunt metode universale de asigurare a diversificării și calității serviciilor medicale prestate.

PLDM încurajază inițiativa privată în sistemul de ocrotire a sănătății cu sporirea rolului sectorului privat în finanțarea și prestarea serviciilor și va dezvolta parteneriatul public - privat. PLDM susține implicarea sectorului neguvernamental pentru a mări accesibilitatea grupurilor vulnerabile din Republica Moldova la serviciile de suport, îngrijire și tratament. PLDM va implica ONG-le în formarea de politici sectoriale dar și în implementarea comenzilor sociale de stat. În acest scop se va elabora și ajusta cadrul normativ și cel legislativ necesar.

13.2. Protecție socială în interesul cetățeanului

În viziunea PLDM, cetățenii Republicii Moldova au nevoie de un sistem de protecție socială care să asigure un cadru eficient de securitate socială pentru cetățenii care, din diferite motive, și-au pierdut capacitatea de muncă. În acest sens, sistemul de protecție socială necesită reforme care să asigure maximă eficiență asigurărilor și serviciilor sociale. Reformarea protecției sociale se va axa în egală măsură pe solidaritate socială, cât și pe principiul echității, care va promova contribuția bazată pe merite. Finalitatea sistemului de protecție socială este oferirea unui sprijin în conformitate categoriilor dezavantajate care, din diverse cauze (boală, vîrstă, accident, excluziune socială), și-au pierdut capacitatea de muncă.

Astfel, pentru fortificarea unui sistem de protecție socială echitabil și eficient, PLDM va realiza un set de reforme la diferite niveluri:

Promovarea reformelor pentru eficientizarea și stabilizarea financiară a fondurilor de asigurări sociale prin creșterea numărului de contribuabili, cuprinzînd în sistemul de evidență toate categoriile de angajați, inclusiv cele din agricultură. Pentru a atenua discrepanța dintre contribuțiile angajaților în agricultură și a primelor de care ei beneficiază, vor fi introduse codurile de evidență individuală a fiecărui contribuabil.

Elaborarea și implementarea mecanismelor de testare individualizată a veniturilor, a nivelului de trai al tuturor categoriilor de cetățeni, ceea ce va permite raționalizarea sistemului de redistribuire a asigurărilor sociale. Pe această bază, introducerea schemei obligatorii de asigurare socială a angajaților din agricultură. În baza mecanismului de testare a veniturilor, asigurările sociale publice, în afara contribuției individuale, vor fi oferite doar categoriilor dezavantajate de cetățeni care au muncit în agricultură.

Crearea mecanismului unic de constituire a sistemului de asigurări sociale, echitabil, fără privilegii acordate demnitarilor de stat sau altor categorii de cetățeni. Aceasta va fi realizată prin anularea plăților primelor de asigurări sociale preferențiale pentru foști deputați, miniștri, demnitari de stat. Unificarea mecanismelor de pensionare pentru toate categoriile de angajați pentru a diminua efectul "distribuției inechitabile". Mecanismele și volumul plăților pentru asigurări sociale va fi bazat pe principiul transparenței și egalității. Acțiunile date vor încuraja încrederea contribuabililor în sistemul de pensionare din Republica Moldova.

Totodată, PLDM va reexamina sistemul de susținere financiară a bătrînilor și a persoanelor cu nevoi speciale în vederea creșterii volumului pensiilor și ajutoarelor.

Introducerea complementară a fondurilor de pensii private. Este recomandabil ca sistemul de pensii din Republica Moldova să fie organizat din 3 componente de bază: sistemul de asigurări de stat existent; administrarea privată a unei părți din contribuția angajatului la componenta 1; fondurile de pensii private opționale.

Pentru ca prestațiile sociale să aibă un efect de reabilitare asupra categoriilor de cetățeni aflați în dificultate, PLDM va elabora programe unice de sprijin familial. Toate ajutoarele, compensațiile sociale vor fi oferite în baza unui mecanism individual de diagnoză a nevoilor sociale.

Consolidarea capacităților în domeniul asistenței sociale prin elaborarea hărților nevoilor sociale la nivel local, în baza cărora va fi elaborat programul pe termen lung privind crearea serviciilor profesionale de asistență socială la nivel comunitar. Această abordare va permite evitarea instituționalizării serviciilor de asistență socială și crearea serviciilor sociale comunitare acolo unde este necesar. Promovarea asistenței sociale profesionale la nivel de comunitate, elaborarea unui mecanism de evaluare și monitorizare a activității asistenților sociali la nivel de comunitate. Totodată, pentru evitarea cheltuielilor publice excesive aferente creării serviciilor de asistență socială, este necesar de promovat modificările legislative și instituționale cu referință la procurarea de către APL a serviciilor oferite de ONG-uri – introducerea mecanismului de contractare socială.

Reducerea maximă a numărului de copii din instituțiile rezidențiale (case de copii, școli internat) prin transformarea instituțiilor rezidențiale în case de tip familial, apropiate de condițiile de viață ale colectivității, deschise spre comunitate. Pentru a stopa practica instituționalizării copiilor, PLDM va opta pentru programe naționale de promovare a plasamentului familial și adopției. Vor fi elaborate programe de sprijin și reintegrare socială a tinerilor care au împlinit 18 ani și au ieșit din instituțiile de ocrotire rezidențială.

13.3. Dezvoltarea culturii fizicii și sportului

PLDM consideră necesară fondarea unei mișcări sociale de anvergură care să propage un mod de viață sănătos, prin implicarea instituțiilor sportive și educaționale, ONG-urilor, autorităților și instituțiilor publice, donatorilor. În acest context, PLDM va contribui la elaborarea unui Program Național de dezvoltare a sportului și a culturii fizice, care va include realizarea competițiilor locale și zonale la diferite ramuri de sport pe diferite categorii de vîrstă; campionate republicane între școlile, liceele și cluburile sportive pentru diverse categorii de vîrstă; jocuri sportive ale elevilor și tinerilor; campionate republicane ale sportivilor invalizi; campionate republicane ale sportivilor veterani, etc.

Suplimentar la aceasta, PLDM va susține inițiativa privată pentru restabilirea, lărgirea rețelei de cluburi, secții și complexe sportive, reabilitarea terenurilor sportive, teritorii pentru odihna populației cu unități de deservire (cafenele, centre de agrement). Totodată, PLDM va crea un sistem de facilități agenților economici pentru încurajarea investițiilor în domeniul culturii fizice și a sportului.

Sportul de performanță reprezintă o modalitate de promovare a imaginii țării pe plan internațional. În acest context, PLDM va iniția un amplu proces de reformare a sistemului și mecanismului de susținere a sportului de performanță. Aceasta va fi realizată prin îmbunătățirea activității structurilor sportive, federațiilor și cluburilor; aplicarea de măsuri comune cu ministerele pentru îmbunătățirea activității cluburilor departamentale, creșterea nivelului de retribuire și crearea sistemului de facilități pentru sportivi. În așa mod, sportivii noștri vor fi cointeresați în atingerea unor performanțe cât mai mari la diferite evenimente sportive de talie regională, europeană și mondială.

14. Dezvoltarea capitalului uman

14.1. Renașterea prin educație

PLDM consideră că educația este primordială pentru redresarea economică și socială a Republicii Moldova. PLDM pledează pentru ca domeniul educațional să capete și o dimensiune transversală a politicilor publice. Totodată, PLDM urmărește crearea unui pact național pentru o educație modernă și europeană.

PLDM militează pentru reconsiderarea învățământului secundar-profesional. Astfel, PLDM va susține dezvoltarea acestuia prin renovarea infrastructurii, modernizarea curriculum-ului, formarea adecvată a cadrelor didactice și prin impulsionarea creării de conexiuni dintre piața forței de muncă și instituțiile de învățământ secundar-profesional. PLDM va sprijini mecanismul de accesare continuă a nivelurilor de studii: de la nivelul secundar-profesional la nivelul superior.

Pentru susținerea adecvată a domeniului educațional, PLDM va promova dezvoltarea cadrului legislativ în concordanță cu recomandările și prevederile structurilor pan-europene, regionale și comunitare din domeniul educațional. În acest sens, PLDM va sprijini efortul de europenizare a educației autohtone prin mărirea considerabilă a schimburilor de experiență și de promovare a practicilor de calitate. PLDM consideră că, pentru europenizarea educației, este nevoie de o asumare independentă a prevederilor Agendei Lisabona.

PLDM va stimula promovarea educației autohtone în spațiul european prin mobilități academice și de cercetare. PLDM pledează pentru dezvoltarea parteneriatului strategic în domeniul educațional și de cercetare între Republica Moldova și România. PLDM va face demersuri pentru crearea unui program regional de mobilități academice și de cercetare în vederea democratizării și europenizării regionale. La fel, PLDM va susține implementarea unui program de stimulare a revenirii "substanței cenușii" în Republica Moldova.

PLDM vede învățământul superior ca fiind un pol de dezvoltare, de inovare și de competitivitate a Republicii Moldova în Spațiul European al Învățământului Superior. De aceea, PLDM consideră autonomia instituțională ca fiind indispensabilă pentru dezvoltarea învățământului superior. Astfel, PLDM va pleda pentru acordarea autonomiei instituționale în etape. PLDM va promova ideea că instituțiile de învățământ superior sînt organizații publice antreprenoriale, responsabile public pentru serviciile prestate. În acest sens, PLDM susține crearea unui sistem de agenții autonome: pentru acreditarea programelor de studii, pentru finanțarea programelor de studii și de cercetare, pentru finanțarea mobilităților de studii și de cercetare. PLDM va milita pentru reformarea procesului de admitere în sistemul de învățământ superior și va susține dezvoltarea unor programe adecvate de finanțare a activităților de studii prin acordarea de granturi și credite preferențiale garantate.

PLDM consideră că pilonul cercetării trebuie să redevină componenta instituțiilor de învățământ superior. În acest sens, PLDM va sprijini amplificarea cooperărilor și parteneriatelor în domeniul cercetării avansate cu instituțiile și fondurile de cercetare din lume și din spațiul european.

PLDM va pleda pentru promovarea educației pe tot parcursul vieții și va stimula valorificarea educației nonformale și informale. Totodată, PLDM va susține inițiativele de formare și instruire alternativă și integratorie a cetățenilor Republicii Moldova, indiferent de vîrstă, sex, grup etnic, regiune de origine. În acest sens, PLDM consideră necesară crearea unei agenții autonome de acreditare a programelor de formare continuă, nonformală și alternativă și de certificare a competențelor și aptitudinilor dobîndite.

14.2. Știință, cercetare și activitate inovațională

PLDM pledează pentru reformarea Academiei de Științe din Moldova, iar instituțiile de învățământ superior urmează să-și consolideze componenta de cercetare prin intermediul ciclului de doctorat. Conform actelor normative adoptate la nivel comunitar în ceea ce privește sistemul european de învățământ superior, acesta este responsabil de educație, știință și inovare. De aceea, pentru a deveni membri competitivi ai Spațiului European al Învățământului Superior, dar în același timp și în Spațiul European al Cercetării, sistemul de învățământ superior va trebui să învețe cum să realizeze concomitent servicii de educație, cercetare și inovare.

Ciclul de doctorat trebuie să devină un ciclu comun domeniului învățământului superior și al cercetării. De aceea, acesta trebuie să reprezinte cu adevărat un liant dintre Spațiul European al Învățământului Superior și Spațiul European al Cercetării. Este evident faptul că o economie bazată pe cunoaștere nu poate deveni viabilă fără dezvoltarea și consolidarea acestui liant.

Este necesară consolidarea sectorului academic prin promovarea unei autonomii veritabile. Aceasta se poate obține inclusiv prin intermediul armonizării legislației naționale în domeniul învățământului cu acquis-ul comunitar și ajustarea sistemului educațional din R. Moldova la prevederile Procesului de la Bologna. Acest lucru va conduce, până în 2010, la crearea Spațiului European pentru Învățământul Superior prin elaborarea unui sistem compatibil și comparabil de certificare prin diplome și acte de studii; definitivarea unei arhitecturi educaționale în învățământul superior, fundamentat pe cicluri de studii universitare; crearea și implementarea unui sistem de credite transferabile; intensificarea mobilității studenților și a cadrelor didactice; implementarea cadrului de cooperare privind asigurarea calității actului educațional.

Pentru a atinge obiectivele de mai sus, universitățile Republicii Moldova trebuie să-și valorifice potențialul, iar rezultatul procesului educațional și de formare profesională să fie cuantificat la randamentul scontat. Învățământul superior din Republica Moldova trebuie să pregătească forță de muncă valorificată în spațiul economic autohton și integrabilă din punct de vedere profesional în spațiul pieței unice europene.

Republica Moldova trebuie să participe la cât mai multe programe de mobilitate. Comisia Europeană, prin intermediul unei vaste rețele instituționalizate, dezvoltă mai multe instrumente specifice: programe tip cadru, programe sectoriale și transversale, acțiuni și inițiative regionale ș.a. (de exemplu, pentru perioada financiară 2007 – 2013 se implementează Programul Integrat de Educație, Programul Erasmus Mundus, Programul Cadru 7 ș.a.). Sînt necesare programe de schimburi academice și cu alte state, în primul rînd SUA și Japonia.

14.3. Politici moderne de tineret

PLDM consideră că politica de tineret trebuie revitalizată, iar în acest domeniu rolul statului este de a stimula implementarea politicii de tineret. În acest sens, PLDM consideră că bugetul alocat pentru acțiunile de tineret să crească. În acest sens, PLDM va urmări să sprijine ideea de cercetare comprehensivă a domeniului de tineret și de elaborare a pachetelor de politici publice transversale adecvate specificului regional (de dezvoltare) și național.

PLDM militează pentru intensificarea activităților de instruire nonformală și alternativă și de cooperare europeană în domeniul de tineret. În același timp, PLDM va susține racordarea la programele comunitare și globale de mobilități ale tinerilor prin participarea activă și voluntară la acestea. PLDM sprijină ideea instituirii programelor de voluntariat comunitar cu participarea voluntarilor din statele europene.

PLDM este ferm convins că șansa Republicii Moldova de prosperare se bazează pe valorificarea celei mai de preț resurse a ei – capitalul uman existent în țară. Pentru buna creștere și dezvoltare a acestui capital, PLDM va realiza acțiuni ce se vor baza pe principiul încurajării participării tinerilor în procesele decizionale și în consolidarea proceselor democratice. Este necesar, de asemenea, de asigurat șanse egale tuturor tinerilor și tinerelor de a se implica în dezvoltarea economică a țării pentru a deveni agenți ai schimbării. PLDM pledează pentru accesul nelimitat al tuturor adolescenților și tinerilor la informații și servicii, inclusiv la servicii educaționale de calitate, indiferent de rasă, credință, naționalitate, viziune politică, stare socială, loc de trai etc.

PLDM va promova implementarea de programe pentru adolescenți și tineri, orientate spre dezvoltarea deprinderilor lor de bază, cum ar fi capacitatea de a învăța să-și asume responsabilitatea pentru deciziile luate, de a depăși problemele, de a-și dezvolta aptitudini științifice, culturale, de a vorbi limbi străine, de a-și dezvolta simțul inițiativei și antreprenoriatului. La baza politicilor de tineret promovate va fi educarea cetățeanului liber și activ, iar problemele de sănătate, educație, protecție socială și angajare în muncă ce afectează viața tinerilor vor fi abordate în special prin diverse tipuri de programe, acțiuni, care vor include:

Perfecționarea cadrului legal pentru a facilita participarea tinerilor în luarea deciziilor la nivel comunitar și național, precum și a spori accesul la studii de calitate, a spori asistența statului pentru tinerii cu oportunități limitate; a implica tinerii în dezvoltarea micului business etc.

Promovarea programelor de participare și cetățenie democratică, care vor include accesul tinerilor la luarea deciziilor, educația pentru cetățenia activă și asocierea tinerilor pentru soluționarea problemelor care îi afectează.

Dezvoltarea serviciilor calitative de informare, educație non-formală, timp liber, sănătate. Serviciile se vor dezvolta ținând cont de accesul nelimitat, calitatea înaltă și respectarea confidențialității și interesului beneficiarilor. Autoritățile publice locale vor fi încurajate și susținute să creeze, în parteneriat cu tinerii și organizațiile de tineret, cluburi sportive, centre culturale, biblioteci electronice etc., care vor contribui la sporirea calității vieții tinerilor și accesului lor la informații, în special pentru tinerii din mediul rural și orașele mici.

Dezvoltarea programelor de educație pentru sănătate a adolescenților și tinerilor. Se va pune un accent sporit pe conștientizarea de către tineri a necesității comportamentului sănătos, pe diminuarea consumului de alcool, tutun, prevenirea consumului de droguri și preîntâmpinarea infectării cu HIV/SIDA.

Programe de coeziune și incluziune socială a tinerilor vor fi implementate pentru a facilita accesul tinerilor la viața profesională. Vor fi promovate programe de educație și orientare profesională, de încurajare a angajatorilor pentru angajarea tinerilor profesioniști.

Crearea premisele de implicare a tinerilor în dezvoltarea economică a țării. Se vor crea condiții pentru dezvoltarea antreprenoriatului tinerilor prin oferirea de credite preferențiale, facilități fiscale etc. Se vor crea condițiile adecvate ca tinerii să devină și generatori de locuri de muncă, să nu mai fie simpli consumatori ai acestor locuri.

Lansarea și dezvoltarea programelor de construcție a spațiului locativ social pentru tinerii orfani care, după atingerea majoratului, devin persoane ale străzii, tinerii din familii social-vulnerabile și alte categorii de tineri cu oportunități limitate.

Dezvoltarea programelor de susținere a tinerelor familii pentru îmbunătățirea condițiilor de trai și educație a copiilor prin creditarea pentru procurarea sau construirea spațiului locativ, acordarea de suport financiar pentru creșterea copiilor.

Instituirea fondului de creditare a tinerilor pentru studii în instituțiile universitare din țară și în universitățile europene. Înființarea fondurilor de stat pentru susținerea tinerilor dotați și cointeresarea lor de angajarea în țară după finalizarea studiilor.

14.4. Dezvoltarea culturii

Cultura unei națiuni reprezintă cartea de vizită a țării. Oamenii de creație, colectivele artistice, colecțiile și fondurile din patrimoniul cultural reprezintă o valoare, care ne obligă să fim prezenți în cultura europeană cu un mesaj propriu. Acest patrimoniu trebuie să fie valorificat inteligent pentru promovarea spațiului cultural național și regional. În Republica Moldova, fiecare persoană trebuie să dispună de posibilitate pentru valorificarea creației proprii, iar autoritățile publice trebuie să protejeze și să dezvolte bunurile culturale pentru generațiile viitoare. Pentru aceasta, PLDM va opta pentru politici hotărâte de conservare, dezvoltare și valorificare a patrimoniului cultural și vocației artistice în beneficiul public.

Utilizarea eficientă a patrimoniului cultural

PLDM pledează pentru promovarea, împreună cu arhitecții, savanții și populația a imaginii arhitecturale a localităților urbane și rurale. Pentru aceasta, vom facilita organizarea concursurilor naționale/internaționale de selectare a proiectelor urbanistice de anvergură.

Restaurarea și reabilitarea clădirilor și ansamblurilor cu valoare de patrimoniu pe teritoriul localităților ce dispun de vast patrimoniu istorico-cultural. În perioada de tranziție a Republicii Moldova, o parte însemnată din clădirile din multe localități au fost distruse. PLDM consideră acest fapt inadmisibil pentru că este o gravă încălcare a legislației naționale și convențiilor internaționale, care intră în contradicție cu viziunea europeană de valorificare a moștenirii istorice. Din aceste considerente, PLDM va oferi noi politici alternative dezvoltării zonelor istorice ale localităților ce dispun de potențial cultural, istoric și cultural. Pentru aceasta, va fi creat și dezvoltat sistemul normativ-legal al parteneriatului public-privat (oferirea din partea autorităților publice a unor condiții (legale) avantajoase pentru sectorul de afaceri în reabilitarea și întreținerea obiectivelor istorico-culturale. În așa fel, antreprenorii vor fi încurajați la edificarea și amenajarea în spațiile istorice ale locațiilor destinate activităților culturale, găzduirea de evenimente și turiști.

PLDM va susține realizarea unor programe concrete de protecție, regenerare și de valorizare a patrimoniului istoric și cultural, în baza analizelor economice și a studiilor de fundamentare. Totodată, fiecare cetățean va fi informat despre valorile culturale care riscă să fie distruse sau înstrăinate.

Autoritățile publice trebuie să implementeze programe de dezvoltare a bazei materiale a instituțiilor de cultură și să asigure buna desfășurare a activității colectivelor de creație. Pentru aceasta, sînt necesare proiecte de reabilitare a edificiilor, modernizarea echipamentului, asigurarea accesului la servicii etc. PLDM va opta pentru dezvoltarea parteneriatelor pentru atragerea fondurilor europene pentru restabilirea edificiilor de cultură, ghidîndu-ne de practica europeană de a atrage resurse financiare prin contribuția comunității și angajamente de valorificare a potențialului uman de creație.

Păstrarea și dezvoltarea tradițiilor cultural-istorice

Fiecare cetățean trebuie să beneficieze de drepturi de desfășurare a activităților artistice, dezvoltării creației în funcție de propriile interese și capacități și de valorificarea bunurilor culturale. În acest context, PLDM pledează pentru asigurarea libertății de expresie a oamenilor de creație prin mecanisme de stimulare multilaterală a activității acestora prin crearea unui sistem financiar funcțional, în special în zona rurală.

La fel, PLDM susține interesele patrimoniale și nepatrimoniale ale oamenilor de creație, colectivelor artistice, organizațiilor și instituțiilor de cultură.

PLDM va promova organizarea și desfășurarea manifestațiilor culturale, științifice, universitare, sportive de rang internațional. Pentru aceasta, vor fi realizate programe de reabilitare a edificiilor instituțiilor culturale pentru găzduirea evenimentelor naționale, regionale sau internaționale. Se vor elabora studii de fezabilitate pentru diversificarea ofertelor culturale ale localităților din Republica Moldova. PLDM va susține și promova elaborarea proiectelor investiționale de extindere a capacităților locațiilor culturale.

Totodată, se va încuraja diversificarea ofertei de servicii a instituțiilor de cultură, accesibile unui public larg. PLDM consideră necesară îmbunătățirea politicilor publice în domeniul susținerii tinerelor talente și promovării capacităților acestora prin diferite instrumente (burse, participarea la diferite concursuri, festivaluri).

Promovarea toleranței interculturale și interconfesionale

PLDM este promotorul programelor comune, proiectelor sociale, educaționale, caritabile, de orientare socio-profesională și formare continuă cu toate organizațiile culturale ale diferitor etnii și cu bisericile din țară. PLDM încurajează educația interculturală și religioasă în școli, inclusiv în contextul istoriei culturii și cultelor, toleranței interculturale și interconfesionale.

În același timp, protecția minorităților naționale va fi realizată prin asigurarea posibilităților pentru manifestarea liberă și deplină a tuturor minorităților, a respectării drepturilor omului, în conformitate cu angajamentele Republicii Moldova de integrare europeană. PLDM se va implica pentru asigurarea dreptului de a-și păstra și dezvolta liber exprimarea identității etnice pentru toți cetățenii țării aparținând minorităților naționale, astfel încât să se poată manifesta pe deplin în sfera culturii, limbii, religiei, educației și învățământului, vieții publice. Va fi stimulat efortul comun și dialogul cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional și la afirmarea identității etnice în rîndul populației.

PLDM va sprijini construcția lăcașurilor noi pentru a le asigura cetățenilor posibilitatea de a-și satisface cerințele spirituale. PLDM va contribui la sporirea rolului social al bisericilor. Totodată, va fi stimulată implicarea mai largă a enoriașilor în prestarea serviciilor de voluntariat spitalelor, caselor de copii etc.

PLDM pledează pentru introducerea în școli a studierii religiei și a istoriei religiei. În acest context, va fi dezvoltat dialogul cu reprezentanții bisericilor.

15. Protecția mediului natural

15.1. Asigurarea unui cadru adecvat pentru protecția mediului și utilizarea durabilă a resurselor naturale

În Republica Moldova există 4 provocări majore în legătură cu protecția mediului: asigurarea unui cadru adecvat pentru protecția mediului și utilizarea durabilă a resurselor naturale; reducerea impactului negativ al activității economice asupra mediului, resurselor naturale și sănătății populației; reducerea riscurilor și protecția împotriva dezastrelor naturale; creșterea nivelului de cultură ecologică a cetățenilor.

PLDM consideră imperativ necesar elaborarea a unui set de documente de politici, cum ar fi Strategia națională de mediu a Republicii Moldova pentru 2011-2014; Strategia de reducere a emisiilor gazelor cu efect de sera și a Strategiei de adaptare la schimbările climatice; Strategia privind managementul deșeurilor; Concepția privind protecția împotriva inundațiilor; Concepția națională privind gestionarea durabilă a resurselor minerale. Implementarea acestor documente de politici vor contribui la diminuarea impactului antropogen și gestionarea durabilă a factorilor de mediu.

PLDM își propune perfecționarea cadrului legislativ existent în conformitate cu normele europene în domeniul protecției mediului, evaluării impactului asupra mediului, gestionării fondului acvatic, administrării deșeurilor, etc.

În același timp, PLDM va susține extinderea cooperării internaționale în domeniul protecției mediului și atragerea investițiilor în acest domeniu prin asigurarea implementării prevederilor tratatelor internaționale. PLDM consideră necesară consolidarea potențialului instituțional și managerial.

15.2. Reducerea impactului negativ al activității economice asupra mediului, resurselor naturale și sănătății populației

PLDM consideră absolut necesară aplicarea tehnologiilor performante și non-poluante pentru colectare separată, prelucrare, neutralizare și eliminare a deșeurilor; asigurarea controlului depozitării deșeurilor în locurile autorizate de către organele de supraveghere și control de stat, la obiectele monitorizate și exploatate conform cerințelor minime și schemei tehnologice tipice.

În Republica Moldova, va rămâne o prioritate asigurarea cu apă potabilă a populației din spațiul rural. PLDM își propune de a asigura cu apă potabilă către anul 2015 a 65% din populația rurală și 85% din cea urbană.

PLDM va promova Campania de conservare a biodiversității pentru un deceniu (anii 2011-2020) și inventarierea și pașaportizarea potențialului fondului existent de arii naturale protejate de stat și perfecționarea sistemului de management al acestora(structură instituțională, planuri de management și planuri de monitoring).

PLDM pledează pentru utilizarea rațională și protecția subsolului. Este necesară o Concepție națională privind gestionarea durabilă a resurselor minerale.

15.3. Reducerea riscurilor și protecția împotriva dezastrelor naturale

PLDM își propune în mod prioritar implementarea și dezvoltarea sistemelor de prevenire a inundațiilor și dezastrelor naturale prin atragerea de proiecte cu finanțare europeană.

Totodată PLDM consideră necesar elaborarea și promovarea Regulamentului și Programului de funcționare a Sistemului național de monitoring ecologic, consolidarea capacităților sistemului național de monitoring și prevenire a efectelor dezastrelor naturale de origine hidrometeorologică prin aplicarea tehnologiilor informaționale performante (echipament modern procurat și instalat); fortificarea sistemului național de monitoring al calității mediului; automatizarea și fortificarea rețelei hidrologice a râului Prut și fluviului Nistru; majorarea nivelului de siguranță a digurilor de protecție prin realizarea lucrărilor de reparație și exploatare în volum necesar a acestora.

15.4. Creșterea nivelului de cultură ecologică a cetățenilor

PLDM pledează pentru implicarea unui număr cât mai mare de cetățeni în activități de mediu, conștientizând astfel importanța problemelor de mediu și ecologie la nivel regional și global. Totodată PLDM consideră necesar elaborarea Curriculei ecologice preuniversitare, universitare, postuniversitare cu scopul implicării cât mai pregnante a publicului larg în problemele de mediu. PLDM promovează realizarea campaniilor naționale de educare și sensibilizare pentru ecologie și dezvoltare durabilă

15.5. Utilizarea durabilă a resurselor forestiere

În domeniul silviculturii, PLDM optează pentru sporirea aportului sectorului forestier la soluționarea problemelor ecologice și social-economice, armonizării legislației silvice naționale cu legislația Uniunii Europene, sporirii principiilor transparenței, publicității, obiectivității, imparțialității și eficienței gestionării fondului forestier național, inițierea și dezvoltarea proceselor specifice economiei de piață, liberalizării accesului agenților economici la produsele și serviciile forestiere, creării condițiilor pentru competitivitate, lichidării monopolismului ramural.

Concomitent cu aceasta, PLDM v-a promova mecanisme și instrumente de administrare a silviculturii și cinegeticii, racordate la tendințele internaționale de dezvoltare social-economice, dezvoltarea durabilă a sectoarelor forestier și cinegetic, protecția, paza pădurilor și faunei, menținerea și conservarea biodiversității, formarea profesională și asigurarea accesului la educație ecologică și forestieră.

De asemenea, managementul forestier v-a fi subordonat nemijlocit numai intereselor naționale durabile, orientat spre tradițiile naționale și obiectivele silviculturii și bazat pe principii ecologice.

PLDM pledează pentru actualizarea cadrului instituțional în vederea implementării în mod unitar și susținut a Strategiei de dezvoltare a sectorului forestier, dezvoltarea cadrului de reglementare. Este necesară restructurarea gospodăriei silvicele în scopul asigurării gestionării durabile a fondului forestier, extinderii terenurilor cu vegetație forestieră pentru dezvoltarea localităților rurale, reducerea sărăciei, asigurarea echilibrului ecologic, ameliorarea peisajului național și a condițiilor de trai, contribuind la dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova.

15.6. Utilizarea potențialului energiei renovabile

Republica Moldova este în totalitate dependentă de resursele energetice externe. Din acest motiv, capacitatea de utilizare a resurselor de energie regenerabilă poate fi benefică pentru securitatea sa energetică prin includerea acestora în circuitul economic al surselor locale de energie renovabilă.

Toate statele-membre ale UE au ambiții mari în acest sens, iar Republica Moldova trebuie să se țină în urma acestora, punându-și drept obiectiv atingerea a 25% de energie renovabilă către 2013. Acest lucru este unul realizabil dacă vor fi elaborate și implementate politici publice potrivite cu acordarea de facilități fiscale și atragerea investițiilor străine în acest sector important.

Din aceste considerente, PLDM consideră necesară înființarea unităților de producere a energiei în baza biomasei, utilizarea energiei solare și eoliene, instalații cu ciclu închis de utilizare a apelor, etc. Crearea și utilizarea resurselor de energie regenerabilă va influența pozitiv asupra stării ecologice a țării, oferind oportunități pentru lansarea unor noi activități economice. Aceasta va crea un teren propice pentru exersarea și acumularea practicii de cooperare între afacerile private și sectoarele învățământ/cercetare, în scopul facilitării dezvoltării economice.

Încheiere

PLDM promovează principiile și valorile democratice, orientate spre atingerea bunăstării întregului popor prin liberalizarea economiei, reîntregirea țării și integrarea ei în spațiul euro-atlantic.

PLDM este partidul unei noi generații de politicieni, specialiști de marcă în toate domeniile vieții social-economice, devotați programului politic PLDM.

Baza succesului PLDM o constituie unitatea de idei și soluții, spiritul de inițiativă, responsabilitatea și profesionalismul, parteneriatul. La aceasta se adaugă prezentul program, care reprezintă documentul politic strategic care întrunește toate inițiativele și ideile PLDM pentru realizarea intereselor principale ale țării.

Prioritatea PLDM este de a se impune în opinia publică drept o forță politică în stare să învingă inerția, indiferența și dezamăgirea cetățenilor Republicii Moldova, oferind noi posibilități de participare a lor la viața publică. În acest context, PLDM este deschis spre cooperare pentru toate partidele și formațiunile politice care împărtășesc ideile, principiile și valorile promovate de PLDM.

În toate acțiunile sale, PLDM va asculta și consulta vocea cetățenilor, oferind soluții politic argumentate și perspectiva dezvoltării durabile. PLDM propune societății un nou pact politic, în care cetățeanul, cu nevoile și aspirațiile sale, să fie elementul central al acțiunii politice și judecătorul permanent al eficienței și corectitudinii acesteia.

PLDM va promova sistematic integrarea tinerelor generații în formularea, realizarea și asumarea deciziilor, cât mai aproape de rolul lor social esențial. La fel, PLDM consideră necesară includerea mai activă a femeilor în sfera politică, economică și socială, în conformitate cu practica țărilor cu o democrație și economie avansată.

PLDM va intensifica activitatea de atragere de noi membri, reunificarea tuturor curentelor, mișcărilor social-politice și partidelor de centru-dreapta, pentru ca forța și capacitatea PLDM să devină un factor important în asigurarea dezvoltării țării și bunăstării poporului.

Așa să ne ajute Dumnezeu!